ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵՎ ԹԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԲՈՒՀԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՄՐՑՈՒՅԹԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

2023 Թ.

ԵՐԵՎԱՆ 2023

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԱԽԱԲԱՆ ____ 2
I. ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ____ 3
1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ____ 3
1.1 ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 2023 Թ. ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ____ 4
1.2 ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅՏԱԳՐԱԾ ԴԻՄՈՐԴՆԵՐԻ ԹՎԵՐԸ ԸՍՏ ՏԱՐԻՆԵՐԻ ____ 8
1.3 ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՋԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԸ ____ 8
2. 2023 Թ. ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՋԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԸ ԸՍՏ ՀՀ ՎԱՐՉԱՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԻ, ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ ՏԻՊԵՐԻ, ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏԻՊԵՐԻ ԵՎ ԸՍՏ ԴԻՄՈՐԴՆԵՐԻ ՍԵՌԵՐԻ ____ 9
2.1. ՄԻՋԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԸ ԸՍՏ ՀՀ ՎԱՐՉԱՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԻ ԵՎ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԱՅԼ ԵՐԿՐՆԵՐԻՑ ՄԱՍՆԱԿՑԱԾՆԵՐԻ ____ 9
2.2. ՄԻՋԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԸ ԸՍՏ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ ՏԻՊԵՐԻ ____ 16
2.3. ՄԻՋԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԸ ԸՍՏ ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏԻՊԵՐԻ ____ 19
2.4. ԴԻՄՈՐԴՆԵՐԻ ՍԵՌԱՏԱՐԻՔԱՅԻՆ ԿԱԶՄԸ ԵՎ ՄԻՋԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԸ ____ 24
3. ԹԵՍՏԵՐ ԵՎ ԹԵՍՏԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐ ____ 26
II. ԲՈՒՀԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՄՐՑՈՒՅԹԸ ____ 28
4. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԲՈՒՀԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՄՐՑՈՒՅԹԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ____ 28
4.1 2023 Թ. ՀԱՅՏԱԳՐՎԱԾ ԵՎ ԲՈՒՀ ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ ԴԻՄՈՐԴՆԵՐԻ ԹՎԵՐԸ ____ 29
4.2 ՀԱՅՏԱԳՐՎԱԾ ԵՎ ԲՈՒՀ ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ ԴԻՄՈՐԴՆԵՐԻ ԹՎԵՐԸ ԸՍՏ ՀՀ ՎԱՐՉԱՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԻ ԵՎ ԱՅԼ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ____ 31
4.4 ԲՈՒՀ ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏՆԵՐԻ ԲԱՐՁՐ ՏՈԿՈՍՈՎ ԱՌԱՆՁՆԱՑԱԾ ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԸՍՏ ՀՀ ՎԱՐՉԱՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԻ ____ 39
4.5 ՍԱՀՄԱՆԱՄԵՐՁ ԵՎ ԲԱՐՁՐԼԵՌՆԱՅԻՆ ԳՅՈՒՂԵՐԻՑ ԲՈՒՀ ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏՆԵՐԻ ԲԱՐՁՐ ՏՈԿՈՍՆԵՐՈՎ ԱՌԱՆՁՆԱՑԱԾ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ ____ 45
4.6 ՀԱՅՏԱԳՐՎԱԾ ԵՎ ԲՈՒՀ ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ ԴԻՄՈՐԴՆԵՐԻ ՍԵՌԱՅԻՆ ԿԱԶՄԸ ____ 47
4.7 2023 Թ. ԱՄԵՆԱՊԱՀԱՆՋՎԱԾ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ____ 48
ԱՄՓՈՓՈՒՄ ____ 52
ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ ____ 55
ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ ____ 56
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՅՏԱԳՐՈՒՄԸ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ ____ 56
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2. 2023 Թ. ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑԸ ____ 57
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3. ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԹԵՍՏԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ ____ 57
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4. ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ԹՎԵՐԸ ԵՎ ՄԻՋԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԸ 2007-2022 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ ____ 59

ՆԱԽԱԲԱՆ

Գնահատման և թեստավորման կենտրոնի (ԳԹԿ) սույն վերլուծության մեջ ներկայացված են 2023 թ. հունվար-փետրվար (առաջին փուլ), հունիս (երկրորդ փուլ) և հուլիս (երրորդ փուլ) ամիսներին անցկացված միասնական քննությունների և բուհերի ընդունելության մրցույթի արդյունքները: Այն նախատեսված է հանրակրթության ոլորտի մասնագետների և կրթության խնդիրներով հետաքրքրվող անհատների լայն շրջանակի համար:

Միասնական քննությունների և բուհերի ընդունելության մրցույթի արդյունքների ամփոփիչ վերլուծությունն ամեն տարի իրականացվում է մի քանի ուղղություններով:

- Վերլուծվում են միասնական քննությունների ընդհանուր արդյունքները և համեմատվում նախորդ տարվա քննությունների արդյունքների հետ:
- Հետազոտվում են առարկայական թեստերը և թեստային առաջադրանքներն ըստ կառուցվածքի և որակական բնութագրիչների: Կատարվում է առաջադրանքների քանակական և որակական վերլուծություն: Թեստերը բարելավելու նպատակով վերլուծության այդ մասը տրամադրվում է առարկայական մասնագետներին:
- Վերլուծության են ենթարկվում միասնական քննությունների արդյունքներն ըստ ՀՀ վարչատարածքային միավորների, բնակավայրերի տիպերի (քաղաք, գյուղ) և ենթատիպերի, հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տիպերի և դիմորդների սեռերի:
- Վերլուծության են ենթարկվում բուհերի ընդունելության մրցույթի արդյունքները, ներկայացվում են ամենապահանջված մասնագիտությունների վերաբերյալ տեղեկություններ:
- Առանձին անդրադարձ է կատարվում սահմանամերձ և բարձրլեռնային գյուղերի դիմորդների հանձնած միասնական քննությունների և բուհերի ընդունելության մրցույթի արդյունքներին:
- Ներկայացվում են նաև բուհ ընդունված շրջանավարտների ամենաբարձր տոկոսներով աչքի ընկած հանրակրթական ուսումնական հաստատությունները:
- ՀՀ վարչատարածքային միավորների ղեկավարներին տրամադրվում են վիճակագրական տվյալներ՝ տվյալ վարչատարածքային միավորի դիմորդների միասնական քննությունների և բուհերի ընդունելության մրցույթի արդյունքների վերաբերյալ:

Վերլուծության առաջին մասը վերաբերում է միասնական քննություններին, երկրորդը՝ բուհերի ընդունելության մրցույթին:

I. ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հայաստանի Հանրապետության պետական և ոչ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ ընդունելության կարգի[1] (ըստ բակալավրի ու անընդհատ և ինտեգրված կրթական ծրագրերի) համաձայն, 2023 թ. բուհերի ընդունելության քննությունների առցանց (dimord.am կայքում) հայտագրումն անցկացվել է երեք փուլով, առաջինը՝ 2022 թ. դեկտեմբերի 15-ից մինչև դեկտեմբերի 25-ն ընկած ժամանակահատվածում, երկրորդը՝ 2023 թ. ապրիլի 15-ից մինչև մայիսի 10-ը, երրորդը՝ 2023 թ. հունիսի 26-ից մինչև հուլիսի 1-ը (**հավելված 1**):

Հայտագրման առաջին, երկրորդ և երրորդ փուլերում dimord.am կայքով ԳԹԿ-ին է ներկայացվել 20965 դիմում-հայտ: Նրանցից 18656-ը (6856-ը՝ առաջին, 11702-ը՝ երկրորդ, 98-ը՝ երրորդ փուլում) դիմում-հայտում նշել է առնվազն մեկ միասնական քննություն:

Առաջին փուլում միասնական քննություններ է հայտագրել 6856 դիմորդ: Երկրորդ և երրորդ փուլերում միասնական և ներբուհական քննություններ, ինչպես նաև բուհ և մասնագիտություն է հայտագրել 14109 դիմորդ: Նրանցից 11800-ը դիմում-հայտում նշել է միասնական, 2309-ը՝ ներբուհական քննություններ: Միասնական քննություն հայտագրածներից 38-ը եղել են ՀՖԿՍՊԻ-ի դիմորդներ և միասնական մեկ քննության հետ միասին հայտագրել են մեկ ներբուհական քննություն: Հետևաբար, երկրորդ և երրորդ փուլերում առնվազն մեկ ներբուհական քննություն է հայտագրել 2347 դիմորդ:

2023 թ. հայտագրված դիմորդներից 13951-ը (11702-ը՝ միասնական, 2249-ը՝ ներբուհական քննություններ հանձնելու համար) հայտագրվել է ապրիլի 15-ից մայիսի 10-ն ընկած ժամանակահատվածում (երկրորդ փուլ), 158-ը (98-ը՝ միասնական, 60-ը՝ ներբուհական քննություններ հանձնելու համար)՝ հունիսի 26-ից հուլիսի 1-ը (երրորդ փուլ):

Առաջին փուլում հայտագրված 6856 դիմորդներից 6018-ը հայտագրվել են նաև երկրորդ փուլում, 33-ը՝ երրորդ փուլում: Երկրորդ փուլում հայտագրված 13951 դիմորդներից 46-ը հայտագրվել են նաև երրորդ փուլում:

Առաջին փուլում հայտագրված 6856 դիմորդներից 6574-ը եղել են ՀՀ քաղաքացիներ, 164-ը՝ Ռուսաստանի, 93-ը՝ Արցախի, 9-ը՝ Վրաստանի, 16-ն՝ այլ երկրների: Երկրորդ փուլում հայտագրված 13951 դիմորդներից 13020-ը եղել են ՀՀ քաղաքացիներ, 599-ը՝ Արցախի, 275-ը՝ Ռուսաստանի, 23-ը՝ Վրաստանի, 34-ը՝ այլ երկրների: Երրորդ փուլում հայտագրված 158 դիմորդներից 77-ը եղել են ՀՀ քաղաքացիներ, 40-ը՝ Վրաստանի, 23-ը՝ Ռուսաստանի, 13-ը՝ Արցախի, 5-ը՝ այլ երկրների:

Միասնական քննությունների առաջին փուլն անցկացվել է 2023 թ. հունվարի 15-ից փետրվարի 12-ն ընկած ժամանակահատվածում, երկրորդ փուլի քննությունները՝ հունիսի 9-27-ը, երրորդ փուլի քննությունները՝ հուլիսի 4-9-ը: Միասնական քննություններ են անցկացվել «Կենսաբանություն», «Աշխարհագրություն», «Օտար լեզու» (անգլերեն, գերմաներեն, ֆրանսերեն, իսպաներեն, իտալերեն), «Հայոց լեզու և հայ գրականություն»,

[1] https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?DocID=177708

«Մաթեմատիկա», «Հայոց պատմություն», «Ֆիզիկա», «Քիմիա» և «Ռուսաց լեզու» առարկաներից: Միասնական քննությունների ժամանակացույցը ներկայացված է սույն վերլուծության «Հավելվածներ» բաժնում (**հավելված 2**):

Առաջին փուլում հայտագրված 6856 դիմորդներից 5714-ը եղել են 2022/2023 ուստարվա 12-րդ դասարանում սովորողներ (ՀՀ քաղաքացիներ՝ 5560, Ռուսաստանի՝ 136, Վրաստանի՝ 6, այլ երկրների՝ 12), 953-ը՝ 2022 թվականի (ՀՀ քաղաքացիներ՝ 921, Ռուսաստանի՝ 25, Վրաստանի՝ 3, այլ երկրների՝ 4), 189-ը՝ այլ տարիների (ՀՀ քաղաքացիներ՝ 185, Արցախի՝ 1, Ռուսաստանի՝ 3) շրջանավարտներ:

Երկրորդ և երրորդ փուլերում հայտագրված դիմորդներից 12788-ը եղել է 2023 թ. շրջանավարտ (ՀՀ՝ 11832, Արցախ՝ 587, ՌԴ՝ 277, Վրաստան՝ 57, այլ երկրներ՝ 35 դիմորդ), 1321-ը՝ նախորդ տարիների (ՀՀ՝ 1265, Արցախ՝ 25, ՌԴ՝ 21, Վրաստան՝ 6, այլ երկրներ՝ 4), որոնցից 831-ը դպրոցն ավարտել է 2022 թվականին: Ամենաավագ դիմորդը եղել է 1990 թվականի շրջանավարտ: 1990-99 թթ. շրջանավարտ դիմորդները եղել են իգական սեռի:

Բոլոր միասնական քննություններն անցկացվել են առարկայական թեստերի 4-ական տարբերակներով: Օտար լեզվի քննության մասնակիցներն ընտրել են անգլերեն, գերմաներեն, ֆրանսերեն, իսպաներեն կամ իտալերեն լեզուներից որևէ մեկը:

Միասնական քննությունների թեստերի կառուցվածքի և գնահատման վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է **հավելված 3**-ում:

1.1 ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 2023 Թ. ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Ինչպես հայտնի է, dimord.am կայքում առցանց դիմում-հայտ լրացնելիս ընդունելության քննություններին վերաբերող դաշտում դիմորդները յուրաքանչյուր քննության համար կատարում են նշում, որով արձանագրվում է, որ դիմորդը կա՛մ մասնակցելու է տվյալ քննությանը (նշումը՝ «Հանձնում եմ»), կա՛մ պահպանելու է իր ունեցած գնահատականը (նշումը՝ «Պահպանում եմ»), կա՛մ, պահպանելով ունեցած գնահատականը, հանձնելու է քննություն, նշումը՝ «Պահպանում եմ և հանձնում»): ՀՀ պետական և ոչ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ ընդունելության կարգի 37-րդ և 38-րդ կետերի համաձայն դիմորդները կարող են նախորդ տարվա միասնական քննություններից ստացած գնահատականները (ժամկետային զինվորական ծառայությունից զորացրվածները՝ նախքան զորակոչը հանձնած քննությունների գնահատականները) պահպանել միայն հաջորդ տարվա համար (զորացրվածները՝ զորացրվելուց հետո կազմակերպվող ընդունելության քննությունների առաջին կամ երկրորդ (լրացուցիչ) մրցույթների համար): Դիմորդները հնարավորություն են ունեցել նաև վերահանձնել և տվյալ տարվա մրցույթին մասնակցել ավելի բարձր գնահատականով:

Աղյուսակ 1-ում ըստ փուլերի ներկայացված են 2023 թ. դիմորդների մասնակցությունը միասնական քննություններին, միջին միավորները, դրական միավորի շեմը չհաղթահարած և 18-20 միավոր հավաքած դիմորդների թվերը:

Աղյուսակ 1. Տեղեկություններ 2023 թ. միասնական քննությունների վերաբերյալ
(ըստ փուլերի)

Քննական առարկաները		Հայտագրվածներ	Մասնակիցներ	Չգնահատվածների թիվը				Միջին միավորը	Դրական միավորի շեմը չհաղթահարած դիմորդների		18-20 միավոր հավաքած դիմորդների	
				Բացականեր		Քննությունն ընդհատածներ	Հեռացվածներ					
				թիվը	տոկոսը				թիվը	տոկոսը *	թիվը	տոկոսը *
Անգլերեն	1-ին փուլ	3138	3080	50	1,6	1	7	12,9	485	15,7	520	16,9
	2-րդ փուլ	5634	5511	114	2,0	3	6	13,3	651	11,8	931	16,9
	3-րդ փուլ	52	49	3	5,8			11,3	11	22,4	3	6,1
Մաթեմատիկա	1-ին փուլ	2949	2884	50	1,7	1	14	10,5	792	27,5	215	7,5
	2-րդ փուլ	5190	5015	152	2,9	9	14	11,4	25	0,5	493	9,8
	3-րդ փուլ	55	50	4	7,3		1	9,4	17	34,0	2	4,0
Հայոց լեզու և հայ գրականություն	1-ին փուլ	2018	1968	49	2,4		1	10,8	458	23,3	108	5,5
	2-րդ փուլ	4674	4515	148	3,2	2	9	12,2	695	15,4	552	12,2
	3-րդ փուլ	44	41	2	4,5		1	10,7	12	29,3	2	4,9
Կենսաբանություն	1-ին փուլ	887	865	20	2,3		2	13,1	124	14,3	182	21,0
	2-րդ փուլ	1344	1243	92	6,8	6	3	11,7	318	25,6	146	11,7
	3-րդ փուլ	31	27	4	12,9			10,9	11	40,7	4	14,8
Ֆիզիկա	1-ին փուլ	558	542	14	2,5		2	11,1	141	26,0	56	10,3
	2-րդ փուլ	1178	1099	72	6,1	2	5	12,1	220	20,0	183	16,7
	3-րդ փուլ	9	9					10,1	3	33,3		
Հայոց պատմություն	1-ին փուլ	581	557	23	4,0		1	14,0	68	12,2	161	28,9
	2-րդ փուլ	1244	1181	57	4,6	5	1	11,9	268	22,7	155	13,1
	3-րդ փուլ	18	17	1	5,6			8,5	10	58,8	1	5,9
Քիմիա	1-ին փուլ	738	718	16	2,2		4	10,1	266	37,0	53	7,4
	2-րդ փուլ	1210	1178	22	1,8	10		11,4	320	27,2	166	14,1
	3-րդ փուլ	31	30	1	3,2			11,3	9	30,0	6	20,0
Ռուսաց լեզու	1-ին փուլ	130	129	1	0,8			9,7	38	29,5	2	1,6

	2-րդ փուլ	313	300	13	4,2			10,5	60	20,0	4	1,3
	3-րդ փուլ	4	3	1	25,0			7,3	1	33,3		
Աշխարհագրություն	1-ին փուլ	32	30	2	6,3			14,1	2	6,7	6	20,0
	2-րդ փուլ	95	89	6	6,3			11,7	14	15,7	4	4,5
Գերմաներեն	1-ին փուլ	27	26	1	3,7			12,1	2	7,7	2	7,7
	2-րդ փուլ	57	55	2	3,5			13,7	3	5,5	7	12,7
	3-րդ փուլ	1	1					5,25	1	100		
Ֆրանսերեն	1-ին փուլ	16	16					14,9			2	12,5
	2-րդ փուլ	40	38	2	5,0			12,7	4	10,5	6	15,8
Իտալերեն	1-ին փուլ	1	1					19,25			1	100
	2-րդ փուլ	3	3					18,3			2	66,7
Իսպաներեն	1-ին փուլ	1	1					16,75				
	2-րդ փուլ	1	1					18,5			1	100

*–Յուրաքանչյուր տողում տոկոսները հաշվարկված են տվյալ տողում նշված՝ տվյալ փուլի մասնակիցների ընդհանուր թվից:

Միասնական քննություններից բացակայածների թիվն առաջին փուլում կազմել է հայտագրվածների 0,8-6,3%-ը, 2-րդ փուլում՝ 1,8-6,8%-ը, երրորդ փուլում՝ 3,2-25%-ը:

Համեմատելով դրական միավորի շեմը չհաղթահարած դիմորդների տոկոսները՝ նկատում ենք, որ քննությունների մեծ մասի դեպքում առաջին փուլի համեմատությամբ «անբավարար» գնահատականների տոկոսը երկրորդ փուլում նվազել է: Հակառակ պատկերն է եղել կենսաբանության, աշխարհագրության և հայոց պատմության քննությունների արդյունքներում: Նշված առարկաների դեպքում երկրորդ փուլում նվազել է 18-20 միավոր հավաքած դիմորդների տոկոսը:

Դիագրամ 1-ում, որտեղ ներկայացված են 2023 թ. միասնական քննությունների առաջին և երկրորդ փուլերի հայտագրվածների և մասնակիցների թվերը, երևում է, որ առաջին փուլի համեմատությամբ երկրորդ փուլի յուրաքանչյուր քննության դիմորդների թիվը գրեթե կրկնապատկվել է:

Դիագրամ 1.Միասնական քննություն հայտագրած և քննության մասնակցած դիմորդների թվերը 1-ին և 2-րդ փուլերում

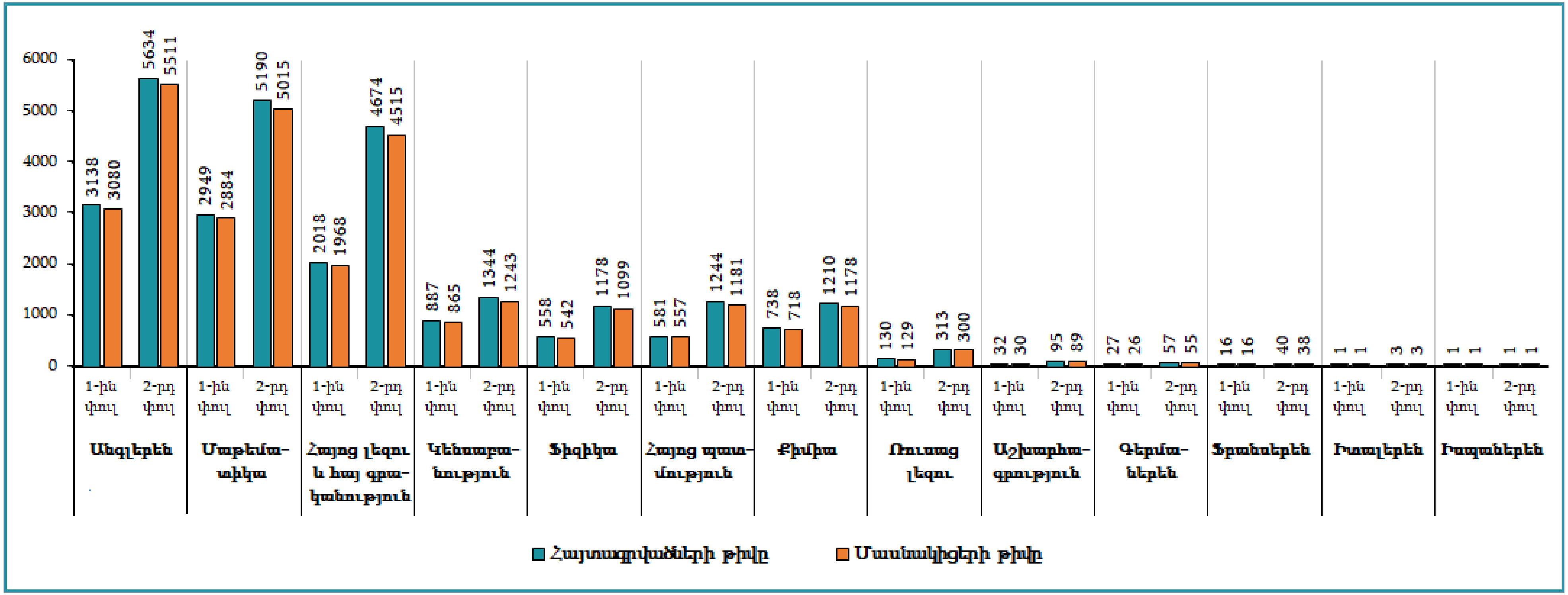

1.2 ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅՏԱԳՐԱԾ ԴԻՄՈՐԴՆԵՐԻ ԹՎԵՐԸ ԸՍՏ ՏԱՐԻՆԵՐԻ

Դիագրամ 2-ում, որտեղ ներկայացված են 2008-2023 թվականների միասնական քննություններին մասնակցության հայտ ներկայացրած դիմորդների թվերը, տեսնում ենք, որ 2023 թ. միասնական քննություն հայտագրածների թիվը 2022-ի համեմատությամբ ավելացել է 41-ով:

Դիագրամ 2. Միասնական քննություններ հայտագրած դիմորդների թվերը ըստ տարիների

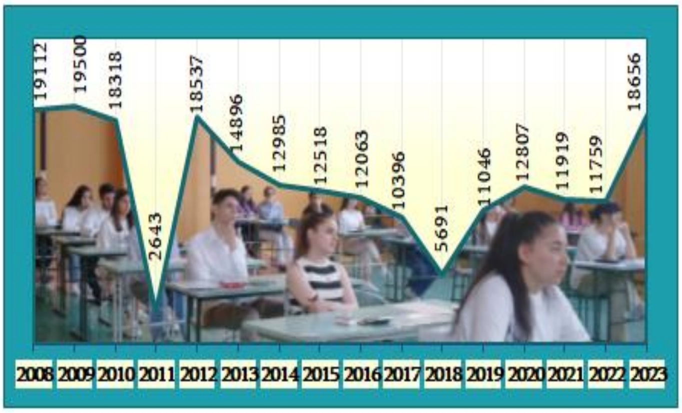

2011 թ. դիմորդների ընդհանուր թիվը մոտ յոթ անգամ պակաս է եղել 2010 և 2012 թթ. դիմորդների թվից, քանի որ ՀՀ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունները, 12-ամյա հանրակրթական համակարգի անցմամբ պայմանավորված, 2010-2011 ուսումնական տարում շրջանավարտ չեն ունեցել:

Միևնույն պատճառով 2018 թ. հայտագրվածների թիվը 2017 և 2019 թթ. համեմատությամբ պակաս է եղել գրեթե կրկնակի:

2020 թվականից սկսած՝ առցանց հայտագրման արդյունքում ԳԹԿ էլեկտրոնային բազաներ են ներբեռնվել նաև ընդունելության համար բացառապես ներբուհական քննություններ պահանջող մասնագիտությունների հայտերը: Ըստ այդմ՝ դիագրամ 1-ում ներկայացված են միայն առնվազն մեկ միասնական քննություն հայտագրած դիմորդների թվերը:

Հայտագրման առաջին, երկրորդ և երրորդ փուլերում dimord.am կայքում առցանց դիմում-հայտ լրացրած 20965 դիմորդներից 18656-ը (6856-ը՝ առաջին փուլում, 11702-ը՝ երկրորդում, 98-ը՝ երրորդում) հայտում նշել է առնվազն մեկ միասնական քննություն:

Դիմում-հայտում նշած երկու քննությունների դիմաց 5919 դիմորդ նշել է «Հանձնում եմ», 2145-ը՝ «Պահպանում եմ և հանձնում», 524-ը՝ «Պահպանում եմ»: Մեկական «Հանձնում եմ» և «Պահպանում եմ» նշումներով եղել է 797 դիմում, մեկական «Հանձնում եմ» և «Պահպանում եմ և հանձնում» նշումներով՝ 1834 դիմում, մեկական «Պահպանում եմ» և «Պահպանում եմ և հանձնում» նշումներով՝ 482 դիմում: 99 դիմորդ հայտագրել է միայն մեկ միասնական քննություն:

Նախորդ տարիների միասնական քննությունների մասնակիցների թվերը և միջին միավորներն ըստ տարիների ներկայացված են հավելված 5-ում:

1.3 ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՋԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԸ

Դիագրամ 3-ում ներկայացված են 2023 թվականի միասնական քննությունների միջին միավորներն ըստ դիմում-հայտում քննության միավորի վերաբերյալ դիմորդի կատարած նշման: «Պահպանում եմ և հանձնում» նշում կատարած դիմորդների միջին միավորները հաշվարկվել են պահպանած և վերահանձնած միավորներից առավել բարձրի հիման վրա: «Հանձնում եմ» նշում կատարածների միջին միավորները դասավորած են աճման կարգով, որից հետևում է, որ հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում ուսումնասիրվող առարկաների քննություններից ամենացածր ցուցանիշն արձանագրվել է

Դիագրամ 3. Միասնական քննությունների միջին միավորներն ըստ քննություն հանձնելու վերաբերյալ դիմում-հայտում դիմորդների կատարված նշման

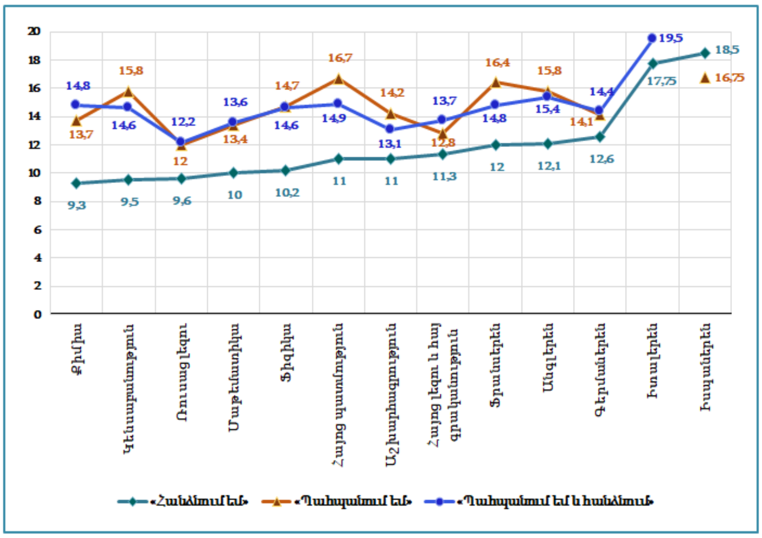

քիմիայից (9,3), ամենաբարձրը՝ գերմաներենից (12,6), «Պահպանում եմ» նշածների ամենացածր միջինը՝ ռուսաց լեզվից (12), ամենաբարձրը՝ հայոց պատմությունից (16,7), «Պահպանում եմ և հանձնում» նշածների ամենացածրը՝ ռուսաց լեզվից (12,2), ամենաբարձրը՝ անգլերենից (15,4):

2. 2023 Թ. ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՋԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԸ ԸՍՏ ՀՀ ՎԱՐՉԱՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԻ, ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ ՏԻՊԵՐԻ, ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏԻՊԵՐԻ ԵՎ ԸՍՏ ԴԻՄՈՐԴՆԵՐԻ ՍԵՌԵՐԻ

2.1. ՄԻՋԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԸ ԸՍՏ ՀՀ ՎԱՐՉԱՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԻ ԵՎ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԱՅԼ ԵՐԿՐՆԵՐԻՑ ՄԱՍՆԱԿՑԱԾՆԵՐԻ

Աղյուսակ 2-ում ներկայացված են ՀՀ-ից և արտերկրից 2023 թ. միասնական քննություններին մասնակցած դիմորդների թվերը և միջին միավորները: Աղյուսակում գունավորված են տվյալ առարկայի քննության ընդհանուր միջին միավորից բարձր ցուցանիշների վանդակները: Միջին միավորների բացարձակ առավելագույն ցուցանիշները մուգ գույնի վրա ներկայացված են սպիտակ թվերով:

Եթե տվյալ վարչատարածքային միավորից քննությանը մասնակցել է մեկ դիմորդ, ապա նրա ցուցանիշը չի համեմատվել միջին միավորի հետ:

Աղյուսակում գույներով նշվել են միայն 1-ին և 2-րդ փուլերի ցուցանիշները, քանի որ, մասնակիցների սակավ թվերով պայմանավորված, 3-րդ փուլի միջին միավորները վիճակագրորեն նշանակալի չեն:

Աղյուսակ 2. 2023 թ. միասնական քննությունների մասնակիցների թվերը և միջին միավորներն ըստ ՀՀ վարչատարածքային միավորների և քննությունների փուլերի

Քննական առարկաները	Փուլը	Մասնակիցների ընդհանուր թիվը	Ընդհանուր միջին միավորը	Երևան		Արա-գածոտն		Արարատ		Արմավիր		Գեղարքու-նիք		Լոռի		Կոտայք		Շիրակ		Սյունիք		Վայոց ձոր		Տավուշ	
				Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը
Հայոց լեզու և հայ գրակ.	1-ին	**1968**	**10.8**	465	10.2	116	10.0	166	10.4	181	11.8	186	10.9	139	12.6	178	11.7	205	11.4	154	10.7	36	8.4	118	10.2
	2-րդ	**4515**	**12.2**	1082	11.7	211	11.0	361	12.4	306	12.5	351	12.3	437	12.8	384	13.2	412	12.7	233	12.2	80	11.7	264	11.9
	3-րդ	**41**	**10.7**	10	9.6	2	10.8			1	4.25	1	11,5											1	14.75
Անգլերեն	1-ին	**3080**	**12.9**	1104	13.3	135	12.4	227	13.3	252	12.2	161	10.6	183	13.7	287	12.7	222	12.7	224	13.3	54	12.4	135	11.5
	2-րդ	**5511**	**13.3**	1966	13.6	218	12.7	376	13.3	391	12.9	293	12.4	420	13.5	576	13.5	379	13.0	261	13.0	73	12.3	240	12.3
	3-րդ	**49**	**11.3**	10	11.9	1	10.75	2	17.1									1	9.0					2	12.6
Մաթեմա-տիկա	1-ին	**2884**	**10.5**	959	10.9	124	9.7	173	9.8	217	10.0	184	9.1	190	9.8	262	11.3	266	10.5	216	10.4	65	10.3	116	10.9
	2-րդ	**5015**	**11.4**	1736	11.7	199	10.8	302	11.4	329	11.3	280	10.7	400	11.0	442	12.0	414	11.7	251	11.7	78	11.9	224	10.5
	3-րդ	**50**	**9.4**	13	10.1			2	16.1			1	5.75			1	13.25			1	3.5			2	12.4
Հայոց պատ-մություն	1-ին	**557**	**14.0**	170	14.2	38	12.8	41	14.1	42	13.9	40	12.6	33	13.9	44	16.5	64	14.3	30	13.2	15	13.1	29	13.9
	2-րդ	**1180**	**11.9**	361	12.6	56	10.8	87	12.5	55	11.5	94	11.6	113	12.0	81	13.3	103	11.8	45	12.7	14	13.0	44	11.6
	3-րդ	**17**	**8.5**	4	9.3					1	6.0	1	16.5					1	12.5						
Կենսաբա-նություն	1-ին	**865**	**13.1**	281	13.5	41	8.9	56	12.6	87	12.4	73	13.6	53	13.5	40	13.3	89	14.2	51	14.9	15	13.9	49	11.2
	2-րդ	**1243**	**11.7**	409	12.0	51	10.2	88	10.3	88	10.5	80	11.9	85	12.9	99	13.0	94	11.6	36	13.0	19	11.2	55	11.0
	3-րդ	**27**	**10.9**	11	12.1	1	5.5	2	16.4					1	13.5			1	13.75	1	11.75				
Քիմիա	1-ին	**718**	**10.1**	262	10.0	25	6.8	40	9.6	56	8.1	64	9.4	42	11.7	45	12.0	68	11.4	42	12.4	12	10.5	36	8.1
	2-րդ	**1178**	**11.4**	412	11.6	44	9.9	64	10.8	94	10.2	78	11.0	79	12.2	86	12.4	88	12.1	53	13.9	15	11.2	55	9.9
	3-րդ	**30**	**11.3**	12	13.1			3	13.3	1	8.0	1	18.5	1	11.0	1	13.25			1	11.5				

Քննական առարկաները	Փուլը	Մասնակիցների ընդհանուր թիվը	Ընդհանուր միջին միավորը	Երևան		Արա-գածոտն		Արարատ		Արմավիր		Գեղարքու-նիք		Լոռի		Կոտայք		Շիրակ		Սյունիք		Վայոց ձոր		Տավուշ	
				Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը
Ֆիզիկա	1-ին	**542**	**11.1**	223	12.3	18	8.7	37	11.2	38	10.6	28	8.9	36	8.8	34	12.3	37	11.6	42	7.2	16	11.1	14	12.3
	2-րդ	**1099**	**12.1**	379	13.7	37	9.9	68	12.6	78	10.8	58	12.6	105	10.9	65	13.1	78	13.4	62	9.2	18	14.3	66	7.4
	3-րդ	**9**	**10.1**	6	11.9																			1	12.0
Աշխարհ.	1-ին	**30**	**14.1**	1	13.25	2	15.9	7	15.9	5	13.6	4	13.3	3	12.0	2	15.6	3	15.8	2	10.6				
	2-րդ	**89**	**11.7**	13	12.3	1	7.5	10	12.8	12	13.7	12	8.9	16	13.1	4	9.1	11	10.6	3	15.9	4	8.7	2	11.3
Ռուսաց լեզու	1-ին	**129**	**9.7**	14	11.5	7	7.8	7	9.4	8	7.7	12	8.9	7	8.7	11	10.5	21	10.8	11	10.4	6	6.1	21	10.4
	2-րդ	**300**	**10.5**	52	10.0	11	10.1	15	11.0	7	10.0	22	9.6	31	11.5	24	10.6	41	10.0	22	10.6	6	9.0	36	10.5
	3-րդ	**3**	**7.3**	2	7.9			1	6.0																
Գերմա-ներեն	1-ին	**26**	**12.1**	2	11.8	1	18.5	3	10.4	1	14.25	1	16.0	6	13.5	1	16.25	6	11.6	1	9.0	1	8.25	3	9.2
	2-րդ	**55**	**13.7**	7	12,8			9	14.0	2	16.3	3	11.0	8	15.3	2	16.5	16	13.7	2	11.8	1	9.0	5	13.7
	3-րդ	**1**	**5.25**									1	5.25												
Ֆրան-սերեն	1-ին	**16**	**14.9**	6	16.6	2	9.6			1	8.0					4	17.2			2	14.1			1	14.25
	2-րդ	**38**	**12.7**	13	14.9	5	11.1									6	12.5	2	13.4	4	11.0			7	10.2
Իտա-լերեն	1-ին	**1**	**19.25**											1	19.25										
	2-րդ	**3**	**18.3**	1	17.25									1	19.5	1	18.25								
Իսպա-ներեն	1-ին	**1**	**16.75**	1	16.75																				
	2-րդ	**1**	**18.5**	1	18.5																				

Աղյուսակ 2-ը մեկնաբանենք ըստ միասնական քննությունների փուլերի և հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում ուսումնասիրվող առարկաների:

Ըստ ՀՀ վարչատարածքային միավորների դիտարկելով՝ տեսնում ենք, որ միասնական քննությունների ընդհանուր միջին միավորից բարձր միջին միավորներ են արձանագրվել հետևյալ առարկաներից:

Առաջին փուլ

- **Երևան** - անգլերեն, մաթեմատիկա, հայոց պատմություն, կենսաբանություն, ֆիզիկա, ռուսաց լեզու, ֆրանսերեն
- **Արագածոտն** - աշխարհագրություն
- **Արարատ** - անգլերեն, հայոց պատմություն, ֆիզիկա, աշխարհագրություն
- **Արմավիր** - հայոց լեզու և հայ գրականություն
- **Գեղարքունիք** - հայոց լեզու և հայ գրականություն, կենսաբանություն
- **Լոռի** - հայոց լեզու և հայ գրականություն, անգլերեն, կենսաբանություն, քիմիա, գերմաներեն
- **Կոտայք** - հայոց լեզու և հայ գրականություն, մաթեմատիկա, հայոց պատմություն, կենսաբանություն, քիմիա, ֆիզիկա, աշխարհագրություն, ռուսաց լեզու, ֆրանսերեն
- **Շիրակ** - հայոց լեզու և հայ գրականություն, հայոց պատմություն, կենսաբանություն, քիմիա, ֆիզիկա, աշխարհագրություն, ռուսաց լեզու
- **Սյունիք** – անգլերեն, կենսաբանություն, քիմիա, ռուսաց լեզու
- **Վայոց ձոր** - կենսաբանություն, քիմիա
- **Տավուշ** – մաթեմատիկա, ֆիզիկա, ռուսաց լեզու

Երկրորդ փուլ

- **Երևան** - անգլերեն, մաթեմատիկա, հայոց լեզու և հայ գրականություն, կենսաբանություն, աշխարհագրություն, քիմիա, ֆիզիկա, ֆրանսերեն
- **Արարատ** - հայոց լեզու և հայ գրականություն, հայոց պատմություն, ֆիզիկա, ռուսաց լեզու, գերմաներեն
- **Արմավիր** - հայոց լեզու և հայ գրականություն, աշխարհագրություն, գերմաներեն
- **Գեղարքունիք** - հայոց լեզու և հայ գրականություն, կենսաբանություն, ֆիզիկա
- **Լոռի** - հայոց լեզու և հայ գրականություն, անգլերեն, հայոց պատմություն, կենսաբանություն, քիմիա, ֆիզիկա, ռուսաց լեզու, գերմաներեն

- **Կոտայք** - հայոց լեզու և հայ գրականություն, անգլերեն, մաթեմատիկա, հայոց պատմություն, կենսաբանություն, քիմիա, ֆիզիկա, ռուսաց լեզու, գերմաներեն
- **Շիրակ** - մաթեմատիկա, քիմիա, ֆիզիկա, ֆրանսերեն
- **Սյունիք** – մաթեմատիկա, հայոց պատմություն, կենսաբանություն, քիմիա, աշխարհագրություն, ռուսաց լեզու
- **Վայոց ձոր** - մաթեմատիկա, հայոց պատմություն, ֆիզիկա

Աղյուսակ 2-ից երևում է, որ ՀՀ վարչատարածքային միավորներում միասնական քննություններից արձանագրված բացարձակ առավելագույն միջին միավորների քանակով առաջատարն առաջին փուլում եղել է Կոտայքի մարզը (մաթեմատիկայից՝ 11.3, հայոց պատմությունից՝ 16.5, ֆիզիկայից՝ 12.3, ֆրանսերենից՝ 17.2), երկրորդ տեղում՝ Լոռու մարզը (հայոց լեզու և հայ գրականությունից՝ 12.6, անգլերենից՝ 13.7, գերմաներենից՝ 13.5): Երկրորդ փուլում ևս առաջատար է եղել Կոտայքի մարզը (հայոց լեզու և հայ գրականությունից՝ 13.2, մաթեմատիկայից՝ 12.0, հայոց պատմությունից՝ 13.3, կենսաբանությունից՝ 13.0, գերմաներենից՝ 16,5): Այդ փուլում երկրորդ տեղում է եղել Սյունիքի մարզը (կենսաբանությունից՝ 13.0, քիմիայից՝ 13.9 և աշխարհագրությունից՝ 15.9): Արմավիրի, Գեղարքունիքի և Շիրակի մարզերում որևէ առարկայից բացարձակ առավելագույն միջին միավոր չի արձանագրվել:

Աղյուսակ 3-ում ներկայացված են 2023 թ. միասնական քննություններին մասնակցած դիմորդների թվերը և միջին միավորները՝ ըստ Հայաստանի Հանրապետության և արտերկրի քաղաքացիության:

Աղյուսակ 3. ՀՀ և արտերկրի քաղաքացիություն ունեցող դիմորդների թվերը և միջին միավորները*

Երկիրը	Փուլը		Հայոց լեզու և հայ գրականություն	Անգլերեն	Մաթեմատիկա	Հայոց պատմություն	Կենսաբանություն	Քիմիա	Ֆիզիկա	Աշխարհագրություն	Ռուսաց լեզու	Գերմաներեն	Ֆրանսերեն	Իտալերեն	Իսպաներեն
ՀՀ	1-ին	Մասնակիցների թիվը	1945	2986	2771	547	834	691	523	29	125	26	16	1	1
		Միջին միավորը	10,9	12,9	10,5	14,0	13,1	10,1	11,1	14,3	9,8	12,1	14,9	19,25	16,75
	2-րդ	Մասնակիցների թիվը	4121	5190	4654	1053	1104	1068	1013	88	267	55	37	3	1
		Միջին միավորը	12,2	13,3	11,4	12,2	11,7	11,5	12,2	11,8	10,4	13,7	12,6	18,3	18,5
	3-րդ	Մասնակիցների թիվը	15	16	20	7	17	20	7		3	1			
		Միջին միավորը	9,8	12,4	10,6	10,3	12,4	13,0	11,9		7,3	5,25			
Արցախ	2-րդ	Մասնակիցների թիվը	354	176	200	107	100	66	51	1	25		1		
		Միջին միավորը	11,3	14,8	11,0	9,2	10,8	10,7	10,7	7,0	11,7		17,5		
	3-րդ	Մասնակիցների թիվը	9	5	5	4	2	1							
		Միջին միավորը	10,1	14,7	4,4	6,6	5,0	3,0							
Ռուսաստան	1-ին	Մասնակիցների թիվը	22	81	98	9	26	22	17	1	4				
		Միջին միավորը	10,0	13,2	10,6	12,8	12,3	10,0	11,0	8,25	8,6				
	2-րդ	Մասնակիցների թիվը	30	123	142	15	33	35	31		8				
		Միջին միավորը	11,8	13,3	11,7	13,0	12,6	12,1	13,1		10,8				
	3-րդ	Մասնակիցների թիվը	1	3	5	1	3	4							
		Միջին միավորը	17,5	10,4	10,2	17,75	15,7	11,3							
Վրաստան	1-ին	Մասնակիցների թիվը	2	6	5		1	1	2						
		Միջին միավորը	7,1	15,0	9,8		18,5	13,25	8,5						
	2-րդ	Մասնակիցների թիվը	5	9	8	4	3	5	2						
		Միջին միավորը	9,8	12,7	9,8	9,4	8,3	7,8	10,3						

Երկիրը	Փուլը		Հայոց լեզու և հայ գրականություն	Անգլերեն	Մաթեմատիկա	Հայոց պատմություն	Կենսաբա-նություն	Քիմիա	Ֆիզիկա	Աշխարհա-գրություն	Ռուսաց լեզու	Գերմաներեն	Ֆրանսերեն	Իտալերեն	Իսպաներեն
	3-րդ	Մասնակիցների թիվը	16	25	19	5	4	4	1						
		Միջին միավորը	11,4	10,1	9,7	5,7	5,8	6,6	4,5						
Սիրիա	1-ին	Մասնակիցների թիվը		1	1		1	1							
		Միջին միավորը		11,5	13,25		15,25	9,0							
	2-րդ	Մասնակիցների թիվը		2	2		2	2							
		Միջին միավորը		13,5	12,5		9,9	11,5							
	3-րդ	Մասնակիցների թիվը			1				1						
		Միջին միավորը			2,0				2,75						
Ուկրաինա	1-ին	Մասնակիցների թիվը		3	5				2						
		Միջին միավորը		8,8	11,3				12,9						
	2-րդ	Մասնակիցների թիվը	1	4	3				2						
		Միջին միավորը	11,25	12,4	10,4				12,9						
Բելառուս	1-ին	Մասնակիցների թիվը			1										
		Միջին միավորը			17,25										
Ղազախստան	2-րդ	Մասնակիցների թիվը			1										
		Միջին միավորը			9,5										
Թուրքմենստան	3-րդ	Մասնակիցների թիվը					1	1							
		Միջին միավորը					3,0	4,75							
Իրան	1-ին	Մասնակիցների թիվը		2	2		2	2							
		Միջին միավորը		15,0	15,8		12,9	8,8							
	2-րդ	Մասնակիցների թիվը		1	1		1	2							
		Միջին միավորը		17,75	15,7		17,0	11,8							
ԱՄՆ	1-ին	Մասնակիցների թիվը		2											
		Միջին միավորը		14,0											
	2-րդ	Մասնակիցների թիվը	1	4	4										

Երկիրը	Փուլը		Հայոց լեզու և հայ գրականություն	Անգլերեն	Մաթեմատիկա	Հայոց պատմություն	Կենսաբա-նություն	Քիմիա	Ֆիզիկա	Աշխարհա-գրություն	Ռուսաց լեզու	Գերմաներեն	Ֆրանսերեն	Իտալերեն	Իսպաներեն
		Միջին միավորը	14,75	11,3	5,5										
Հունաստան	2-րդ	Մասնակիցների թիվը	1	1											
		Միջին միավորը	16,25	17,5											
Անտիգուա և Բարբուդա	2-րդ	Մասնակիցների թիվը	1			1									
		Միջին միավորը	16,5			18,0									
Հնդկաստան	1-ին	Մասնակիցների թիվը		1											
		Միջին միավորը		16,0											
	2-րդ	Մասնակիցների թիվը													
		Միջին միավորը													
ԱՄՆ	1-ին	Մասնակիցների թիվը													
		Միջին միավորը													
	2-րդ	Մասնակիցների թիվը	1	1											
		Միջին միավորը	3,25	11,75											

*- Եթե քննությանը մասնակցել է 1 դիմորդ, ապա նրա ցուցանիշը չի համեմատվել միջին միավորի հետ:

2.2. ՄԻՋԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԸ ԸՍՏ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ ՏԻՊԵՐԻ

Աղյուսակ 4-ում ներկայացված են 2023 թ. միասնական քննությունների միջին միավորներն ըստ բնակավայրերի տիպերի (քաղաքներ և գյուղեր): Համեմատության համար ներկայացված են նաև այդ քննությունների ընդհանուր միջին միավորները:

Քաղաքային բնակավայրերն ըստ բնակչության թվի տարբերակվել են խոշոր, միջին և փոքր քաղաքների: Վերջին երկու ենթատիպերի դիմորդների թիվը և միջին միավորներն ուսումնասիրվել են միասին վերցրած: Աղյուսակի՝ խոշոր քաղաքներին վերաբերող մասը պարունակում է և՛ ՀՀ երեք խոշոր քաղաքների (Երևան, Գյումրի, Վանաձոր) դիմորդների ընդհանուր թվերն ու միջին միավորները, և՛ առանձին Երևանի դիմորդներինը:

Գյուղական բնակավայրերի ցուցանիշները ներկայացվել են ինչպես ընդհանուր հաշվարկով, այնպես էլ սահմանամերձ[2], բարձրլեռնային, բարձրլեռնային սահմանամերձ և այդ տարբերակման մեջ չընդգրկված ոչ սահմանամերձ և ոչ բարձրլեռնային գյուղերի խմբերի համար առանձին-առանձին:

Սյունակների մգացված վանդակներում ըստ քննական առարկաների ներկայացված են ընդհանուր միջին միավորը գերազանցող ցուցանիշները, իսկ միջին միավորների բացարձակ առավելագույն ցուցանիշները մուգ գույնի վրա ներկայացված են սպիտակ թվերով:

Աղյուսակ 4. ՀՀ դիմորդների միջին միավորները ըստ բնակավայրերի տիպերի*

Քննական առարկաներ	Փուլեր	Քաղաքներ: Քաղաքաբնակ մասնակիցների թիվը	Քաղաքներ: Միջին միավորը	այդ թվում խոշոր **: Մասնակիցների թիվը	այդ թվում խոշոր **: Միջին միավորը	այդ թվում՝ Երևան: Մասնակիցների թիվը	այդ թվում՝ Երևան: Միջին միավորը	միջին և փոքր: Մասնակիցների թիվը	միջին և փոքր: Միջին միավորը	Գյուղեր: Գյուղաբնակ մասնակիցների թիվը	Գյուղեր: Միջին միավորը	ոչ սահմանամերձ և ոչ բարձր լեռնային: Մասնակից-ների թիվը	ոչ սահմանամերձ և ոչ բարձր լեռնային: Միջին միավորը	սահմանամերձ: Մասնակից-ների թիվը	սահմանամերձ: Միջին միավորը	բարձր լեռնային: Մասնակից-ների թիվը	բարձր լեռնային: Միջին միավորը	բարձրլեռնային սահմանամերձ: Մասնակից-ների թիվը	բարձրլեռնային սահմանամերձ: Միջին միավորը	Ընդհանուր միջին միավորը
Հայոց լեզու և հայ գրականություն	1-ին	1135	10,9	603	10,7	465	10,2	532	11.1	810	10,8	602	11.0	110	10.0	98	10.9			10,8
	2-րդ	2636	12,2	1509	12.0	1082	11,7	1127	12.5	1485	12,5	1141	12.5	182	11.6	158	11.9	4	11.8	12,2
	3-րդ	12	9,5	10	9,6	10	9,6	2	9.5	3	11,0	2	10,8			1	11,5			10,7
Անգլերեն	1-ին	2169	13,3	1347	13,3	1104	13,3	822	13.2	817	11,8	603	12.1	128	11.7	86	9.7			12,9
	2-րդ	3822	13,5	2462	13.6	1966	13,6	1360	13.3	1368	12,6	1060	12.8	172	12.4	136	11.7			13,3
	3-րդ	14	12,8	10	11,9	10	11,9	4	15.1	2	9,5	2	9,5							11,3
Մաթեմատիկա	1-ին	1937	10,8	1220	10,9	959	10,9	717	10.8	834	9,5	645	9.6	109	9.9	80	8.8			10,5
	2-րդ	3394	11,6	2203	11.7	1736	11,7	1191	11.4	1260	11,1	1001	11.1	155	11.2	103	11.0	1	7.0	11,4

---

[2] **Սահմանամերձ բնակավայրերի** ցանկը ԳԹԿ-ի էլեկտրոնային տվյալների բազաներում թարմացվել է համաձայն «ՀՀ սահմանամերձ համայնքների ցանկը հաստատելու մասին» ՀՀ Կառավարության 17.11.1998 թ. N 713 որոշման 31.07.03 N 940-Ն, 14.04.04 N 492-Ն, 01.09.05 N 1490-Ն, 21.06.07 N727-Ն լրացումների:

	3-րդ	17	10,6	13	10,1	13	10,1	4	12.2	3	10,3	2	13,6	1	3,5					9,4
Հայոց պատմություն	1-ին	376	14,5	212	14,4	170	14,2	164	14.7	171	12,9	125	13.4	18	12.2	28	11.2			14,0
	2-րդ	729	12,5	475	12.3	361	12,6	254	12.8	324	11,5	236	11.7	31	11.6	53	10.9	4	9.5	11,9
	3-րդ	6	9,3	5	10,0	4	9,3	1	6.0	1	16,5					1	16,5			8,5
Կենսաբա-նություն	1-ին	634	13,4	363	13,8	281	13,5	271	13.0	200	12,1	145	11.6	30	11.8	25	15.8			13,1
	2-րդ	835	12,1	505	12.1	409	12,0	330	12.1	269	10,6	211	10.5	38	10.7	20	11.7			11,7
	3-րդ	16	12,8	13	12,3	11	12,1	3	14.9	1	5,5	1	5,5							10,9
Քիմիա	1-ին	560	10,3	333	10,4	262	10,0	227	10.1	131	9,2	97	8.7	17	10.1	17	11.7			10,1
	2-րդ	863	11,7	514	11.7	412	11,6	349	11.6	205	10,6	159	10.4	27	10.9	19	12.3			11,4
	3-րդ	17	12,7	13	12,9	12	13,1	4	12.1	3	14,3	2	12,3			1	18,5			11,3
Ֆիզիկա	1-ին	385	11,5	256	12,0	223	12,3	129	10.3	138	9,9	114	10.2	18	9.2	6	7.6			11,1
	2-րդ	736	12,5	478	13.5	379	13,7	276	10.6	259	11,6	215	11.6	27	11.7	17	11.3			12,1
	3-րդ	7	11,9	6	11,9	6	11,9	1	12.0											10,1
Աշխարհա-գրություն	1-ին	10	13,0	4	14,1	1	13,25	6	12.3	19	14,9	18	15.1			1	11.25			14,1
	2-րդ	50	11,4	29	12.5	13	12,3	21	9.9	38	12,2	30	12.4	5	12.4	3	10.6			11,7
Ռուսաց լեզու	1-ին	74	9,9	32	10,7	14	11,5	42	9.2	51	9,6	37	9.7	12	9.4	2	10.3			9,7
	2-րդ	184	10,2	100	10.1	52	10,0	84	10.3	83	10,7	58	11.0	20	10.0	5	10.6			10,5
	3-րդ	3	7,3	2	7,9	2	7,9	1	6.0											7,3
Գերմաներեն	1-ին	9	12,1	4	11,3	2	11,8	5	12.8	17	12,1	15	12.0	1	8.25	1	18.5			12,1
	2-րդ	23	13,4	13	13.5	7	12,8	10	13.3	32	14,0	30	14.4	1	9.0	1	6.75			13,7
	3-րդ	1	5,25					1	5.25											5,25
Ֆրանսերեն	1-ին	11	16,3	6	16,6	5	16,8	5	15.9	5	11,8	2	12.9	2	11.1	1	11.0			14,9
	2-րդ	20	14,3	13	14.9	13	14,9	7	13.1	17	10,6	12	10.5	4	10.7	1	12.0			12,7
Իտալերեն	1-ին									1	19,25	1	19.25							19,25
	2-րդ	2	17,8	1	17.25	1	17,25	1	18.25	1	19,5	1	19.5							18,3
Իսպաներեն	1-ին	1	16,75	1	16,75	1	16,75													16,75
	2-րդ	1	18,5	1	18.5	1	18,5													18,5

* – Եթե քննությանը մասնակցել է 1 դիմորդ, ապա նրա ցուցանիշը չի համեմատվել միջին միավորի հետ:

** – ՀՀ խոշոր քաղաքներն են Երևանը, Գյումրին և Վանաձորը:

Աղյուսակ 5-ում երևում է, որ միասնական քննությունների երեք փուլերում էլ ընդհանուր միջին միավորներից բարձր են եղել հիմնականում քաղաքային բնակավայրերի դիմորդների հավաքած միջին միավորները: Այդ առումով առանձնանում են խոշոր քաղաքների, հատկապես՝ Երևանի ցուցանիշները:

Առաջին փուլում բացարձակ առավելագույն միջին միավորների մեծ մասն արձանագրվել է Երևանում (անգլերենից՝ 13.3, մաթեմատիկայից՝ 10.9, կենսաբանությունից, ֆիզիկայից՝ 12.3, ռուսաց լեզվից՝ 11.5, ֆրանսերենից՝ 16.8): Գյուղական բնակավայրերից բարձրլեռնային գյուղերի խմբում այդպիսիք արձանագրվել են կենսաբանությունից (15.8) և քիմիայից (11.7), ոչ սահմանամերձ և ոչ բարձրլեռնային գյուղերի խմբում՝ աշխարհագրությունից (15.1):

Երկրորդ փուլում ևս բացարձակ առավելագույն միջին միավորներով առաջատար են եղել քաղաքային բնակավայրերը: Ոչ սահմանամերձ և ոչ բարձրլեռնային գյուղերն առաջատար են եղել ռուսաց լեզվի (11.0) և գերմաներենի (14.4), բարձրլեռնային գյուղերը՝ քիմիայի (12.3) քննությունների առավելագույն միջին միավորներով:

2.3. ՄԻՋԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԸ ԸՍՏ ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏԻՊԵՐԻ

Աղյուսակ 5-ում ներկայացված են միասնական քննությունների միջին միավորները ըստ ՀՀ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տիպերի (ավագ և միջնակարգ դպրոցներ, վարժարաններ, կրթահամալիրներ և այլն): Դիտարկվել են 2022-2023 ուսումնական տարվա շրջանավարտների արդյունքները: Աղյուսակում «Այլ ուսումնական հաստատություններ» սյունակում ներկայացված են քոլեջներից և մասնագիտացված ուսումնական հաստատություններից միասնական քննություններ հանձնած դիմորդների արդյունքները:

Աղյուսակի սյունակների մգացված վանդակներում ըստ քննական առարկաների ներկայացված են ընդհանուր միջին միավորը գերազանցող ցուցանիշները, իսկ միջին միավորների բացարձակ առավելագույն ցուցանիշները մուգ գույնի վրա ներկայացված են սպիտակ թվերով:

Աղյուսակ 5. 2023 թ. միասնական քննությունների միջին միավորներն ըստ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տիպերի

(2022-2023 ուսումնական տարվա շրջանավարտներ)

Քննական առարկաները	Փուլը	Ավագ դպրոց		Միջնակարգ դպրոց		Վարժարան		Կրթահամալիր		Ոչ պետական ուս. հաստատ. (ՍՊԸ)		Այլ ուսում-նական հաստատ.		Ընդհանուր միջին միավորը
		Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	
Հայոց լեզու և հայ գրականություն	1-ին	894	10,7	907	10,8	117	12,6	7	12,7	10	10,6	9	9,2	10,8
	2-րդ	1584	12,9	1656	12,2	254	13,3	21	11,7	22	12,8			12,2
	3-րդ	5	9,9	3	11,0					1	7,5			10,7
Անգլերեն	1-ին	1712	13,1	942	11,9	255	14,4	18	12,7	28	16,0	29	14,7	12,9
	2-րդ	2437	13,8	1547	12,6	368	14,6	35	12,9	35	14,4	30	12,4	13,3
	3-րդ	7	13,0	2	9,5	1	6,5	1	18,25	1	9,25			11,3
Մաթեմատիկա	1-ին	1465	10,5	962	9,5	280	13,2	20	12,5	21	12,0	24	10,0	10,5
	2-րդ	2021	12,2	1467	11,1	385	12,9	28	12,3	43	11,8	50	10,1	11,4
	3-րդ	7	12,9	4	10,4					1	10,5			9,4
Հայոց պատմություն	1-ին	305	14,3	188	13,2	31	15,8	9	14,4	8	15,0	5	16,4	14,0
	2-րդ	498	13,2	363	11,5	62	12,3	12	14,6	11	12,5			11,9
	3-րդ	1	19,5	1	16,5	2	9,3			1	6,5			8,5
Կենսաբանություն	1-ին	528	13,3	228	12,2	51	14,3	12	14,7	12	14,9	4	12,3	13,1
	2-րդ	423	12,8	299	10,7	66	12,0	11	14,0	13	13,7			11,7
	3-րդ	1	19,5	1	5,5	1	13,75							10,9
Քիմիա	1-ին	471	10,1	152	9,5	49	11,1	9	13,0	10	10,3			10,1
	2-րդ	462	12,8	231	10,7	72	11,4	10	14,0	17	12,8			11,4
	3-րդ	4	15,1	2	14,9			1	18,0					11,3
Ֆիզիկա	1-ին	286	11,3	170	9,5	55	14,4	4	15,3	3	14,9	5	6,3	11,1

	2-րդ	452	12,9	306	11,4	97	14,6	4	15,7	10	15,1			12,1
	3-րդ	2	13,9											10,1
Աշխարհագրություն	1-ին	9	12,5	19	14,9	1	17,75							14,1
	2-րդ	23	12,3	46	12,3	5	9,6							11,7
Ռուսաց լեզու	1-ին	56	9,8	55	9,8	14	9,4							9,7
	2-րդ	90	11,1	96	10,4	24	9,0	2	9,5	3	10,6			10,5
Գերմաներեն	1-ին	7	11,7	17	12,1	2	13,6							12,1
	2-րդ	10	13,2	33	14,1	5	14,5	1	11,0					13,7
Ֆրանսերեն	1-ին	11	16,3	5	11,8									14,9
	2-րդ	14	15,1	15	10,5	1	9,25							12,7
Իտալերեն	1-ին			1	19,25									19,25
	2-րդ	1	17,25	1	19,5									18,3
Իսպաներեն	1-ին	1	16,75											16,75
	2-րդ	1	18,5											18,5

Աղյուսակ 5-ում տեսնում ենք, որ միասնական քննությունների առաջին փուլում ընդհանուր միջին միավորներից ցածր ցուցանիշներով առանձնացել են հատկապես միջնակարգ դպրոցները: Բարձր ցուցանիշների քանակով (8 առարկայից) առաջատարը եղել են վարժարանները: Ռուսաց լեզվի և ֆրանսերենի բացարձակ առավելագույն միջին միավորները (համապատասխանաբար՝ 9.8 և 16.3) արձանագրվել են ավագ դպրոցների 2022/23 ուստարվա շրջանավարտների արդյունքներում: Միջնակարգ դպրոցներում այդ ցուցանիշն արձանագրվել է աշխարհագրությունից (14.9) և ռուսաց լեզվից (9.8), վարժարաններում՝ մաթեմատիկայից (13.2) և գերմաներենից (13.6), կրթահամալիրներում՝ հայոց լեզու և հայ գրականությունից (12.7), քիմիայից (13.0) և ֆիզիկայից (15.3), ոչ պետական ուսումնական հաստատություններում՝ անգլերենից (16.0) և կենսաբանությունից (14.9), այլ ուսումնական հաստատություններում՝ հայոց պատմությունից (16.4):

Երկրորդ փուլում նույնպես ընդհանուր միջին միավորներից ցածր ցուցանիշներ են արձանագրվել առավելապես միջնակարգ դպրոցներում: Բարձր ցուցանիշների քանակով (10 առարկայից) առաջատարը եղել են ավագ դպրոցները: Աշխարհագրության, ռուսաց լեզվի և ֆրանսերենի բացարձակ առավելագույն միջին միավորները (համապատասխանաբար՝ 12.3, 11.1 և 15.1) արձանագրվել են ավագ դպրոցների շրջանավարտների արդյունքներում: Միջնակարգ դպրոցներում այդ ցուցանիշն արձանագրվել է աշխարհագրությունից (12.3), վարժարաններում՝ հայոց լեզու և հայ գրականությունից (13.3), անգլերենից (14.6), մաթեմատիկայից (12.9) ու գերմաներենից (14.5), կրթահամալիրներում՝ հայոց պատմությունից (14.6), կենսաբանությունից (14.0),

քիմիայից (14.0) և ֆիզիկայից (15.7):

Աղյուսակ 6-ում ներկայացված են միասնական քննությունների առաջին և երկրորդ փուլերում 1-ից ավելի մասնակից ունեցած և 18-20 միջակայքում միջին միավորներ արձանագրած հանրակթական ուսումնական հաստատությունները: Նշենք, որ այս դիտարկմամբ երրորդ փուլում բարձր միջին միավոր արձանագրվել է միայն քիմիայից (Երևանի թիվ 114 ավագ դպրոց):

Աղյուսակ 6. **Միասնական քննությունների առաջին և երկրորդ փուլերում 18-20 միջին միավորներ արձանագրած հանրակրթական ուսումնական հաստատությունները ըստ ՀՀ վարչատարածքային միավորների**

Վարչատա-րածքային միավորը	Հանրակթական ուսումնական հաստատությունը	Շրջանավարտ-ների թիվը	Առաջին փուլ		Երկրորդ փուլ	
			Մասնակից-ների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակից-ների թիվը	Միջին միավորը
Հայոց լեզու և հայ գրականություն						
Երևան	Թիվ 87 միջնակարգ դպրոց	45	2	18,3		
Արարատ	Գետազատի միջնակարգ դպրոց	17			3	19,1
Շիրակ	Գեղանիստի միջնակարգ դպրոց	5			2	19,0
Արմավիր	Ջրարբիի միջնակարգ դպրոց	15			2	18,9
Գեղարքունիք	Վարսերի միջնակարգ դպրոց	6			3	18,7
Շիրակ	Լեռնակերտի միջնակարգ դպրոց	11			3	18,4
Արարատ	Պ. Սևակ գյուղի միջնակարգ դպրոց	8			2	18,0
Անգլերեն						
Երևան	«Հայ ասպետ» կրթադաստիարակչական բարեգործական հիմնադրամ	11	5	19,4		
Լոռի	Ստեփանավանի վարժարան	43	10	18,6		
Շիրակ	Գյումրու թիվ 18 միջնակարգ դպրոց	26	3	18,5		
Շիրակ	Մեղրաշենի միջնակարգ դպրոց	5	2	18,4		
Արագածոտն	Զարինջայի միջնակարգ դպրոց	9	2	18,4		
Գեղարքունիք	Լուսակունքի միջնակարգ դպրոց	9	2	18,4		
Լոռի	Բազումի միջնակարգ դպրոց	13	2	18,3		
Արարատ	Քաղցրաշենի միջնակարգ դպրոց	22			3	18,6
Արարատ	Սիսի միջնակարգ դպրոց	13			3	18,3
Արարատ	Պ. Սևակ գյուղի միջնակարգ դպրոց	8			3	18,3
Մաթեմատիկա						
Արարատ	Նշավանի միջնակարգ դպրոց	12			2	19,4
Արմավիր	Տարոնիկի Գ.Գառնիկյանի անվան միջնակարգ դպրոց	16			2	18,4
Հայոց պատմություն						
Շիրակ	«ՇՊՀ» հիմնադրամի ավագ դպրոց	226	2	19.8		

Վարչատա-րածքային միավորը	Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունը	Շրջանավարտ-ների թիվը	Առաջին փուլ		Երկրորդ փուլ	
			Մասնակից-ների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակից-ների թիվը	Միջին միավորը
Կոտայք	Հրազդանի թիվ 13 ավագ դպրոց	100	2	19.4		
Կոտայք	Չարենցավանի ավագ դպրոց	130	3	19.3		
Կոտայք	Հրազդանի թիվ 10 ավագ դպրոց	96	6	19.2		
Կոտայք	Հրազդանի թիվ 1 ավագ դպրոց	41	3	19.0		
Շիրակ	Հոռոմի միջնակարգ դպրոց	11	2	18.6		
Սյունիք	Քաջարանի թիվ 2 միջնակարգ դպրոց	43	2	18.5	2	18,0
Շիրակ	Ոսկեհասկի միջնակարգ դպրոց	12	3	18.4		
Սյունիք	Գորիսի թիվ 1 ավագ դպրոց	77			2	19,3
Երևան	ՀԱՊՀ Երևանի ավագ դպրոց	299			2	18,6
Լոռի	Ալավերդու թիվ 8 ավագ դպրոց	26			2	18,5
Կոտայք	Աբովյանի կրթահամալիր	30			3	18,3
Շիրակ	Մուսայելյանի միջնակարգ դպրոց	14			3	18,3
Կենսաբանություն						
Գեղարքունիք	Երանոսի թիվ 1 միջնակարգ դպրոց	18	2	19,4		
Գեղարքունիք	Վարդենիսի ավագ դպրոց	39	4	18,3		
Կոտայք	Հրազդանի թիվ 10 ավագ դպրոց	96	2	18,0		
Երևան	Թիվ 148 ավագ դպրոց	120	2	18,0		
Կոտայք	Հրազդանի թիվ 1 ավագ դպրոց	41			2	19,1
Քիմիա						
Տավուշ	Հաղարծինի միջնակարգ դպրոց	46			2	18,1
Ֆիզիկա						
Տավուշ	Նոյեմբերյանի ավագ դպրոց	39	2	18,6		
Արարատ	Այգեզարդի միջնակարգ դպրոց	20	2	18,4		
Երևան	«Շիրակացու ճեմարան» միջազգային գիտակրթական համալիր	104			2	19,0
Երևան	«Հայ ասպետ» կրթադաստիարակչական բարեգործական հիմնադրամ	11			3	18,9
Կոտայք	Աբովյանի թիվ 4 ավագ դպրոց	158			4	18,4

Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների կտրվածքով կատարված դիտարկմամբ պարզվել է, որ 2023 թ. միասնական քննությունների առաջին փուլում 18-20 միջակայքի միջին միավորներ են արձանագրվել առավելապես անգլերենից, հայոց պատմությունից, կենսաբանությունից, իսկ երկրորդ փուլում՝ հայոց լեզու և հայ գրականությունից, հայոց պատմությունից, մաթեմատիկայից, քիմիայից և ֆիզիկայից:

2.4. ԴԻՄՈՐԴՆԵՐԻ ՍԵՌԱՏԱՐԻՔԱՅԻՆ ԿԱԶՄԸ ԵՎ ՄԻՋԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԸ

2023 թ. ընդունելության քննությունների առաջին փուլին մասնակցելու համար հայտագրված 6856 դիմորդներից 2916-ը (42.5%) եղել են արական սեռի, 3940-ը (57.5%)՝ իգական սեռի: Նրանցից 5714-ը (3200 աղջիկ և 2514 տղա) 2022/2023 ուստարում սովորելիս են եղել 12-րդ դասարանում: Նախորդ տարվա՝ 2022 թ. շրջանավարտ է եղել 953 դիմորդ (13.9%)՝ 644-ը իգական, 309-ը՝ արական սեռի: 2023 թ. իգական սեռի դիմորդներից ամենաավագը եղել է 1955 թ., արական սեռինը՝ 1987 թ. ծնված:

Ընդունելության քննությունների երկրորդ և երրորդ փուլերում միասնական մեկ կամ երկու քննություն հանձնելու հայտ ներկայացրած 11800 դիմորդներից 6926-ը (58.7%) եղել են իգական սեռի, 4874-ը (41.3%) արական սեռի: Նրանցից 10796-ը (6344 աղջիկ և 4452 տղա) եղել են 2023 թ. շրջանավարտներ: 2022 թ. շրջանավարտ են եղել 428 աղջիկ և 234 տղա: Իգական սեռի դիմորդներից ամենաավագը եղել է 1972 թ., արական սեռինը՝ 1982 թ. ծնված:

Դիագրամ 4-ում ներկայացված է 2023 թ. միասնական քննությունների առաջին և երկրորդ փուլերին մասնակցելու նպատակով առնվազն մեկ միասնական քննություն հայտագրած դիմորդների սեռային կազմը՝ տոկոսային արտահայտմամբ:

Դիագրամ 4. Միասնական քննություն հայտագրած դիմորդների սեռային կազմը (%)

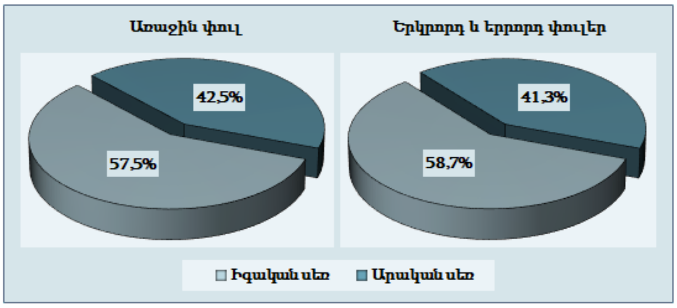

Դիագրամ 5. Դիմորդների սեռատարիքային կազմը ըստ ծննդյան տարեթվի (%)

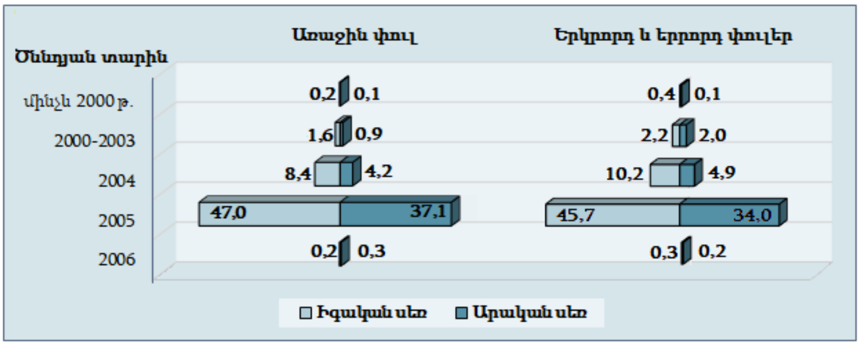

Դիագրամներում տեսնում ենք, որ ընդունելության քննություններ հայտագրած դիմորդների մեծ մասը եղել են իգական սեռի ներկայացուցիչները: Ծննդյան տարեթվի ամենամեծ խումբը կազմել են 2005 թ. ծնվածները (դիագրամ 5): Նրանց մեջ նույնպես գերակշռող են եղել իգական սեռի ներկայացուցիչները: 2022/2023 ուստարվա շրջանավարտների խումբը կազմված է եղել 2005 և 2006 թթ. ծնված դիմորդներից:

Աղյուսակ 7-ում ըստ դիմորդների սեռերի ներկայացված են միասնական քննությունների մասնակիցների թվերը և միջին միավորները: Մգացված են յուրաքանչյուր քննության ընդհանուր միջին միավորը գերազանցող ցուցանիշների վանդակները:

Աղյուսակ 7. 2023 թ. միասնական քննությունների միջին միավորները ըստ սեռի*

Քննական առարկաներ	Փուլ	Իգական սեռ		Արական սեռ		Ընդհանուր միջին միավոր
		մասնակից-ների թիվ	միջին միավոր	մասնակից-ների թիվ	միջին միավոր	
Հայոց լեզու և հայ գրականություն	1-ին	1511	11,5	457	8,7	10,8
	2-րդ	3544	12,8	971	10,0	12,2
	3-րդ	27	12,0	14	8,1	10,7
Անգլերեն	1-ին	1909	13,6	1171	11,7	12,9
	2-րդ	3462	13,9	2049	12,2	13,3
	3-րդ	27	12,1	22	10,3	11,3
Մաթեմատիկա	1-ին	1075	10,8	1809	10,2	10,5
	2-րդ	2103	12,0	2912	11,0	11,4
	3-րդ	13	9,8	37	9,3	9,4
Հայոց պատմություն	1-ին	314	15,0	244	12,7	14,0
	2-րդ	717	12,5	464	11,0	11,9
	3-րդ	9	7,2	8	10,0	8,5
Կենսաբանություն	1-ին	542	13,3	323	12,8	13,1
	2-րդ	833	11,7	410	11,6	11,7
	3-րդ	16	10,0	11	12,1	10,9
Քիմիա	1-ին	447	10,1	271	10,0	10,1
	2-րդ	749	11,6	429	11,2	11,4
	3-րդ	14	10,6	16	11,9	11,3
Ֆիզիկա	1-ին	117	12,4	425	10,7	11,1
	2-րդ	282	13,2	817	11,8	12,1
	3-րդ			9	10,1	10,1
Աշխարհագրություն	1-ին	15	14,6	15	13,5	14,1
	2-րդ	43	11,9	46	11,6	11,7
Ռուսաց լեզու	1-ին	87	9,9	42	9,4	9,7
	2-րդ	212	10,8	88	9,6	10,5
	3-րդ	1	6,0	2	7,9	7,3
Գերմաներեն	1-ին	21	12,5	5	10,8	12,1
	2-րդ	47	13,8	8	13,2	13,7
	3-րդ			1	5,25	5,25
Ֆրանսերեն	1-ին	15	14,8	1	16,25	14,9
	2-րդ	36	12,9	2	9,5	12,7
Իտալերեն	1-ին	1	19,25			19,25
	2-րդ	3	18,3			18,3
Իսպաներեն	1-ին			1	16,75	16,75
	2-րդ	1	18,5			18,5

*- Եթե քննությանը մասնակցել է 1 դիմորդ, ապա նրա ցուցանիշը չի համեմատվել միջին միավորի հետ:

Աղյուսակ 8-ից երևում է, որ առաջին և երկրորդ փուլերում իգական սեռի հավաքած միջին միավորները բարձր են եղել համապատասխան ընդհանուր միջին միավորներից և

արական սեռի հավաքած միջին միավորներից: Հանրակրթական դպրոցներում ուսումնասիրվող առարկաներից իգական սեռի դիմորդների հավաքած ամենաբարձր միջին միավորն արձանագրվել է հայոց պատմությունից (15,0), ամենացածրը՝ ռուսաց լեզվից (0,6), արական սեռինը, համապատասխանաբար, աշխարհագրությունից (13,5) ու ռուսաց լեզվից (7,9):

Արական սեռի միջին միավորներն ընդհանուր միջին միավորներից և իգական սեռի միջիններից բարձր են եղել միայն երրորդ փուլում (հայոց պատմությունից՝ 10.0, կենսաբանությունից՝ 12.0, քիմիայից՝ 11.9, ռուսաց լեզվից՝ 7.9):

3. ԹԵՍՏԵՐ ԵՎ ԹԵՍՏԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐ

Հայոց լեզվի և հայ գրականության, հայոց պատմության, մաթեմատիկայի և բնագիտական առարկաների թեստերը կազմված են եղել ընտրովի, կարճ պատասխանով առաջադրանքներից և պնդումների փնջերից, օտար լեզուներինը՝ ընտրովի և կարճ պատասխանով առաջադրանքներից: Թեստերի կառուցվածքի և գնահատման վերաբերյալ տեղեկությունները ներկայացված են հավելված 4-ում:

Աղյուսակ 8-ում ներկայացված են միասնական քննությունների առաջին և երկրորդ փուլերի թեստերի մասնակիցների թվերը, միջին միավորները, բարդության և հուսալիության գործակիցները:

Մասնակիցների փոքր թվի պատճառով աշխարհագրության, գերմաներենի, ֆրանսերենի, իսպաներենի և իտալերենի թեստերը որակական վերլուծության չեն ենթարկվել, քանի որ որակական բնութագրիչների գործակիցներն այդ դեպքում ճշգրիտ չէին լինի:

Աղյուսակ 8. 2023 թ. միասնական քննությունների առաջին և երկրորդ փուլերի թեստերի միջին միավորը, բարդությունը[3] և հուսալիությունը[4]

Քննական առարկան	Թեստի համարը	Մասնակիցների թիվը		Միջին միավորը		Բարդության գործակիցը		Հուսալիության գործակիցը	
		1-ին փուլ	2-րդ փուլ	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	1-ին փուլ	2-րդ փուլ
Հայոց լեզու և հայ գրակա-նություն	1	497	1056	11,0	12,2	0,58	0,64	0,932	0,941
	2	493	1044	10,6	12,2	0,56	0,64	0,927	0,946
	3	489	1055	10,7	12,3	0,57	0,64	0,923	0,939
	4	489	1038	11,0	12,3	0,58	0,65	0,927	0,941
Անգլերեն	1	778	1358	13,1	13,0	0,65	0,65	0,964	0,960
	2	765	1343	12,7	13,7	0,64	0,69	0,962	0,963
	3	771	1348	13,1	12,8	0,65	0,64	0,966	0,959

[3] **Բարդություն:** Թեստը համարվում է շատ հեշտ, երբ բարդության գործակիցը (P) գտնվում է 0.9-1.0 սահմաններում: 0.75≤P≤0.89 սահմաններում թեստը հեշտ է, 0.30≤P≤0.74 սահմաններում՝ միջին բարդության, 0.20≤P≤0.29 սահմաններում՝ բարդ, P≤0.19 դեպքում՝ շատ բարդ:

[4] **Հուսալիություն:** Հուսալիության գործակցի՝ 0.7-ից մինչև 0.8 ընդունած արժեքների դեպքում թեստի հուսալիությունը համարվում է միջին, 0.8-ից մինչև 0.9 արժեքների դեպքում՝ ընդունելի, 0.9-ից մեծ արժեքների դեպքում՝ մեծ:

Քննական առարկան	Թեստի համարը	Մասնակիցների թիվը		Միջին միավորը		Բարդության գործակիցը		Հուսալիության գործակիցը	
		1-ին փուլ	2-րդ փուլ	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	1-ին փուլ	2-րդ փուլ
	4	766	1321	12,6	13,5	0,63	0,67	0,963	0,962
Մաթեմա-տիկա	1	737	1220	10,7	11,3	0,58	0,61	0,940	0,932
	2	713	1218	10,3	11,5	0,56	0,62	0,936	0,936
	3	719	1200	10,7	11,7	0,58	0,63	0,940	0,938
	4	715	1210	10,3	11,3	0,57	0,61	0,936	0,942
Հայոց պատ-մություն	1	140	274	13,9	12,0	0,72	0,63	0,963	0,951
	2	142	266	14,4	12,1	0,74	0,64	0,957	0,957
	3	139	270	13,6	12,4	0,70	0,65	0,960	0,957
	4	136	274	14,1	12,4	0,73	0,65	0,958	0,957
Կենսաբա-նություն	1	222	288	13,0	11,6	0,67	0,61	0,966	0,958
	2	221	296	13,2	11,9	0,68	0,63	0,962	0,961
	3	216	285	13,0	11,6	0,67	0,61	0,964	0,957
	4	206	283	13,2	11,9	0,68	0,63	0,966	0,965
Քիմիա	1	184	282	9,0	12,0	0,49	0,62	0,961	0,965
	2	175	280	11,2	11,3	0,59	0,59	0,969	0,966
	3	176	281	9,9	11,2	0,54	0,58	0,963	0,957
	4	183	282	10,1	11,4	0,54	0,59	0,957	0,965
Ֆիզիկա	1	141	274	11,8	12,2	0,62	0,64	0,949	0,961
	2	135	268	10,5	11,9	0,56	0,62	0,966	0,962
	3	135	258	10,8	12,3	0,57	0,64	0,959	0,963
	4	132	257	11,0	12,4	0,59	0,64	0,965	0,963
Ռուսաց լեզու	1	35	74	9,1	10,9	0,46	0,54	0,940	0,933
	2	33	70	9,7	10,8	0,49	0,54	0,939	0,917
	3	32	71	10,2	10,1	0,51	0,50	0,954	0,922
	4	29	64	9,9	9,5	0,49	0,48	0,941	0,938

Դիտելով աղյուսակ 8-ի տվյալները՝ տեսնում ենք, որ երկրորդ փուլում նշված առարկաների քննություններին մասնակցած դիմորդների թիվը առաջին փուլի համեմատությամբ գրեթե կրկնապատկվել է, բացի կենսաբանության քննությունից: Առաջին փուլի համեմատությամբ նվազել են հայոց պատմության և կենսաբանության բոլոր թեստերի միջին միավորները: Դա նշանակում է, որ այդ քննությունների առաջին փուլին մասնակցել են այդ առարկաներից ավելի պատրաստված դիմորդները: Դրանով է բացատրվում նաև երկրորդ փուլում այդ առարկաների թեստերի բարդության գործակիցների նվազումը: Դրանով հանդերձ, աղյուսակում նշված բոլոր առարկաների երկու փուլերի միասնական քննությունների թեստերը եղել են միջին բարդության և ունեցել են հուսալիության մեծ գործակիցներ:

II. ԲՈՒՀԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՄՐՑՈՒՅԹԸ

4. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԲՈՒՀԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՄՐՑՈՒՅԹԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

- *Հայտագրում*

2023-2024 ուսումնական տարվա համար ՀՀ կառավարության N 352-Ն որոշման (16 մարտի 2023 թ.) համաձայն բակալավրի կրթական ծրագրով ընդունելության նպատակով ԳԹԿ-ի կողմից կազմակերպվող մրցույթի ցանկում ընդգրկված բուհերին տրամադրվել են 2128 անվճար և 15984 վճարովի տեղեր:

2023 թ. բուհերի ընդունելության հիմնական փուլի մրցույթն անցկացվել է մեկ մասնագիտության (անվճար և վճարովի) հայտագրմամբ:

2023 թ. dimord.am կայքում բուհ և մասնագիտություն է հայտագրել 13314 դիմորդ (առանց ռազմական բուհերի 102 դիմորդների): Ընդունելության մրցույթին մասնակցելու համար նախատեսված երկու քննություններից առնվազն մեկ միասնական քննություն պահանջող մասնագիտություն է հայտագրել նրանցից 11005-ը (երկու միասնական քննություն՝ 10967 և մեկական միասնական և ներբուհական քննություն՝ 38 դիմորդ):

Մասնագիտություն հայտագրած դիմորդներից 13099-ն ընտրել են պետական, 221-ը՝ ոչ պետական բուհեր:

- *Ընդունելություն*

Բուհերի ընդունելության մրցույթը կազմակերպվել է երկու՝ հիմնական և լրացուցիչ փուլերով:

Հիմնական փուլի մրցույթի արդյունքները հրապարակվել են 2023 թ. հուլիսի 18-ին, լրացուցիչ փուլինը՝ հուլիսի 30-ին: Լրացուցիչ փուլի մրցույթն անցկացվել է հիմնական փուլի մրցույթի ժամանակ դրական գնահատականներով չընդունված դիմորդների համար: Նրանց հնարավորություն է տրվել հայտագրելու մեկ կամ ավելի բուհի՝ մինչև վեց մասնագիտություն, եթե այդ մասնագիտություններում (անվճար և վճարովի) առկա են եղել թափուր տեղեր:

Բուհերի ընդունելության մրցույթի հիմնական և լրացուցիչ փուլերի արդյունքում ընդունվել է 10201 (մասնագիտություն հայտագրածների 7 6 , 6 %-ը) դիմորդ:

Մրցույթի առաջին փուլում հայտագրված 13314 դիմորդներից ընդունվել է 9166-ը (հայտագրվածների 68,8%-ը, երկու փուլերի արդյունքում ընդունված 10201 դիմորդների 89,9%-ը): Երկրորդ փուլում (թափուր մնացած տեղերով) հայտագրվել է երկու քննություններից դրական միավորներ հավաքած և առաջին փուլում չընդունված 1099 դիմորդ, որոնցից ընդունվել է 1035-ը (հայտագրված 1099 դիմորդների 94,2%-ը, ընդունվածների 10,1%-ը):

Ուսուցման անվճար հիմունքներով ընդունվել է 1972 դիմորդ (1895-ը՝ առաջին փուլում, 77-ը՝ երկրորդում), վճարովի հիմունքներով՝ 8229-ը (7271-ը՝ առաջին փուլում, 958-ը՝ երկրորդում): Անվճար հիմունքներով ընդունված 1972 դիմորդներից 89-ն ընդունվել

են պահուստային տեղերով (արտոնություններով) և նպատակային պետական անվճար տեղերով (86-ն առաջին փուլում, 3-ը՝ երկրորդում)։ Վճարովի հիմունքներով ընդունված 8229 դիմորդներից պահուստային տեղերով ընդունվել են 38-ը (36-ն՝ առաջին փուլում, 2-ը՝ երկրորդում)։ Ընդհանուր հաշվով պահուստային տեղերով (արտոնություններով) ընդունվել է 102 դիմորդ, նպատակային պետական անվճար տեղերով՝ 25 (ընդամենը՝ 127 դիմորդ)։

Երկու միասնական քննությունների արդյունքներով բուհ է ընդունվել 8271 դիմորդ (81.1%) երկու ներբուհական քննությունների արդյունքներով՝ 1909-ը (18.7%), մեկ միասնական և մեկ ներբուհական քննությունների արդյունքներով՝ 21-ը (0.2%)։

Բուհերում հայտագրված 13314 դիմորդներից 13093-ը (98.3%) դիմել են պետական, 221-ը (1.7%)՝ ոչ պետական բուհեր։ Բուհ ընդունված 10201 դիմորդներից պետական բուհեր են ընդունվել 9997-ը (98%), ոչ պետական բուհեր՝ 204-ը (2%)։

Միասնական քննություններ հայտագրած դիմորդների թիվը միասնական քննություն պահանջող մասնագիտություն հայտագրածների թվից մեծ է, որովհետև նրանց մի մասը դիմել է բուհերի ընդունելության մրցույթի ցանկում չընդգրկված այլ բուհեր կամ նպատակ է ունեցել միասնական քննության արդյունքով որևէ բուհի հեռակա ուսուցման ընդունելության մրցույթին մասնակցելու։

4.1 2023 Թ. ՀԱՅՏԱԳՐՎԱԾ ԵՎ ԲՈՒՀ ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ ԴԻՄՈՐԴՆԵՐԻ ԹՎԵՐԸ

Աղյուսակ 9. 2023 թ. հայտագրված և ընդունված դիմորդների թիվն ըստ բուհերի

Բուհը	Հայտագրվածների թիվը		Ընդունվածների թիվը		
	Հիմնական փուլ	Լրացուցիչ փուլ	Հիմնական փուլ	Լրացուցիչ փուլ	Ընդամենը
ԵՊՀ	**3188**	294	2152	208	**2360**
ՀՊՏՀ	**1673**	101	1116	71	**1187**
ՀԱՊՀ (Երևան)	**1336**	171	903	157	**1060**
ԵՊԲՀ	**1042**	103	668	53	**721**
ԲՊՀ	**1015**	111	833	129	**962**
ՃՇՀԱՀ	**964**	91	734	121	**855**
ՀՊՄՀ	**778**	19	505	35	**540**
ՎՊՀ (Վանաձոր)	**401**	9	285	9	**294**
ՀՖԿՍՊԻ	**394**	34	293	18	**311**
ՀՌՀ (հայկական բաժանմունք)	**328**	59	237	88	**325**
ՇՊՀ (Գյումրի)	**317**		215		**215**
ԵՊՀ (Իջևան)	**216**	7	154	7	**161**
ԵԹԿՊԻ	**212**		122	1	**123**

ՀԳՊԱ	**201**	5	187	4	**191**
ՀԱԱՀ	**168**	1	54	4	**58**
ՀՊՏՀ (Գյումրի)	**156**	3	122	3	**125**
ԵՊԿ	**171**	15	123	13	**136**
ՀԱՊՀ (Գյումրի)	**97**	1	73	1	**74**
ՀԱՊՀ (Վանաձոր)	**86**	4	55	4	**59**
ԳՊՀ (Գավառ)	**82**	3	52	3	**55**
ԳՊՀ (Գորիս)	**77**		45		**45**
ՀԱՊՀ (Կապան)	**69**		36		**36**
Հայկական բժշկական ինստիտուտ	**67**	22	32	27	**59**
ՀՀ ՊՆ Վ. Սարգսյանի անվան ՌՀ	**51**				*
ՀՀ ՊՆ Մարշալ Ա. Խանփերյանցի անվան ՌԱՀ	**48**				*
ՀԳՊԱ (Գյումրի)	**46**	2	43	2	**45**
«Եվրասիա» միջազգային համալսարան	**30**	7	17	8	**25**
ԵԹԿՊԻ (Գյումրի)	**30**		21	3	**24**
Երևանի Մեսրոպ Մաշտոցի անվան համալսարան	**24**		20		**20**
Երևանի Գյուղատնտեսական համալսարան	**23**		15	1	**16**
ԵՊԿ (Գյումրի)	**23**	1	18	1	**19**
ԵԹԿՊԻ (Վանաձոր)	**22**		13	2	**15**
ԵՀՀ (Երևանի «Հայբուսակ» համալսարան)	**22**	10	8	21	**29**
Երևանի «Հյուսիսային» համալսարան	**11**	1	2	1	**3**
Էրեբունի բժշկական ակադեմիա	**8**	3	2	10	**12**
Եվրոպական համալսարան	**7**	15	5	29	**34**
«Մխիթար Գոշ» համալսարան	**7**				
ԳՊՀ (Գյումրու «Պրոգրես» համալսարան)	**3**				
Վարդենիսի մանկավարժական ինստիտուտ	**3**		1		**1**
Օտարերկրյա ՌՀ	**3**				*
ԳՀՍ Ուրարտու համալսարան	**2**		1		**1**
ՄԽՀ (Երևանի Մովսես Խորենացու անվ. համալս.)	**2**				
Երևանի մշակույթի համալսարան	**2**		1		**1**
Երևանի «ԱԶՊԱԹ-վետերան» ինստիտուտ	**2**				
Երևանի «Գլաձոր» համալսարան	**2**		1		**1**
Երևանի «Գալիք» համալսարան	**2**		1		**1**
Ա. Մկրտչյանի անվ. տնտեսա-իրավագիտական համալսարան	**1**				
ՀԳՊԱ (Դիլիջան)	**1**		1		**1**
Ավանդական բժշկության համալսարան	**1**				
Երևանի «Անանիա Շիրակացի» համալսարան	**1**				
Եվրոպական համալսարան (Գյումրի)	**1**				
Եվրոպական համալսարան (Վանաձոր)		1		1	**1**
Ընդամենը	**13416**	**1093**	**9166**	**1035**	**10201**

* Ռազմական բուհեր ընդունվածների թվի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված չէ ԳԹԿ-ի տվյալների էլեկտրոնային բազաներում, քանի որ ընդունելության մրցույթն անցկացնում են այդ բուհերը։

4.2 ՀԱՅՏԱԳՐՎԱԾ ԵՎ ԲՈՒՀ ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ ԴԻՄՈՐԴՆԵՐԻ ԹՎԵՐԸ ԸՍՏ ՀՀ ՎԱՐՉԱՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԻ ԵՎ ԱՅԼ ԵՐԿՐՆԵՐԻ

Աղյուսակ 10-ում ըստ ՀՀ վարչատարածքային միավորների և ՀՀ-ում ընդունելության քննություններին մասնակից դիմորդներ ունեցած երկրների ներկայացված են բուհ ընդունվածների տոկոսները: Հայտագրվածների թվերը չեն ներառում ռազմական բուհեր նշած դիմորդներին:

Աղյուսակ 10. Բուհ ընդունվածների թվերը ըստ քաղաքացիության (առանց ռազմական բուհերի)

		Հայաստանի Հանրապետություն (վարչատարածքային միավորները)																	
		Երևան	Արագածոտն	Արարատ	Արմավիր	Գեղարքունիք	Լոռի	Կոտայք	Շիրակ	Սյունիք	Վայոց ձոր	Տավուշ	**Ընդամենը՝ ՀՀ-ից**	Արցախ	Վրաստան	Ռուսաստան	Այլ երկրներ	**Ընդամենը**	**Ընդամենը՝ բոլոր երկրներից**
Հայտա-գրվածներ	թիվը	5873	490	728	771	665	894	922	990	607	207	571	**12718**	215	62	282	37	**596**	13314
	տոկոսը հայտագրվածների ընդհանուր թվից	44,1	3,7	5,5	5,8	5,0	6,7	6,9	7,4	4,6	1,6	4,3	**95,5**	1,6	0,5	2,1	0,3	**4,5**	100
Ընդունվածներ	թիվը	3560	405	682	729	608	795	921	912	518	167	481	**9778**	161	25	214	23	**423**	10201
	տոկոսը ընդունվածների ընդհանուր թվից	34,9	4,0	6,7	7,1	6,0	7,8	9,0	8,9	5,1	1,6	4,7	**95,9**	1,6	0,2	2,1	0,2	**4,1**	100
	տոկոսը վարչատարածքային տվյալ միավորից (երկրից) հայտագրվածների թվից	60,6	82,7	93,7	94,6	91,4	88,9	99,9	92,1	85,3	80,7	84,2	**76,9**	74,9	40,3	75,9	62,2	**71,0**	76,6

Աղյուսակում երևում է, որ բուհ և մասնագիտություն հայտագրած 13314 դիմորդներից 12718-ը և ընդունված 10201-ից 9778-ը եղել են ՀՀ-ից (95.5%): Բուհ ընդունված երևանաբնակ դիմորդները կազմել են բոլոր դիմորդների 34.9%-ը: ՀՀ մարզերից բուհ ընդունվածների ամենաբարձր տոկոսն արձանագրվել է Կոտայքում. բուհերում հայտագրված 13314 դիմորդների 6.9%-ը կազմած 922 դիմորդներից ընդունվել է 921-ը (բոլոր ընդունվածների 9%-ը): Վարչատարածքային տվյալ միավորներից բուհերում հայտագրվածներից ընդունվածների տոկոսով առաջատարը դարձյալ եղել է Կոտայքի մարզը (99.9%):

Աղյուսակ 11. 2023 թ. բուհերի ընդունելության մրցույթի լրացուցիչ փուլով ընդունվածների թիվը

№	Բուհը	Ընդունվածների		№	Բուհը	Ընդունվածների	
		թիվը	տոկոսը			թիվը	տոկոսը
1	ԵՊՀ	208	20,1	17	ԵՊՀ (Իջևան)	7	0,7
2	ՀԱՊՀ	157	15,2	18	ՀԳՊԱ	4	0,4
3	ԲՊՀ	129	12,5	19	ՀԱԱՀ	4	0,4
4	ՃՇՀԱՀ	121	11,7	20	ՀԱՊՀ (Վանաձոր)	4	0,4
5	ՀՌՀ (հայկական բաժանմունք)	88	8,5	21	ՀՊՏՀ (Գյումրի)	3	0,3
6	ՀՊՏՀ	71	6,9	22	ԳՊՀ (Գավառ)	3	0,3
7	ԵՊԲՀ	53	5,1	23	ԵԹԿՊԻ (Գյումրի)	3	0,3
8	ՀՊՄՀ	35	3,4	24	ՀԳՊԱ (Գյումրի)	2	0,2
9	Եվրոպական համալսարան	29	2,8	25	ԵԹԿՊԻ (Վանաձոր)	2	0,2
10	Հայկական բժշկական ինստիտուտ	27	2,6	26	ԵԹԿՊԻ	1	0,1
11	ԵՀՀ (Երևանի «Հայբուսակ» համալսարան)	21	2,0	27	ՀԱՊՀ (Գյումրի)	1	0,1
12	ՀՖԿՍՊԻ	18	1,7	28	Երևանի Գյուղատնտեսական համալսարան	1	0,1
13	ԵՊԿ	13	1,3	29	ԵՊԿ (Գյումրի)	1	0,1
14	Էրեբունի բժշկական ակադեմիա	10	1,0	30	Երևանի «Հյուսիսային» համալսարան	1	0,1
15	ՎՊՀ (Վանաձոր)	9	0,9	31	Եվրոպական համալսարան (Վանաձոր)	1	0,1
16	«Եվրասիա» միջազգային համալսարան	8	0,8		**Ընդամենը**	**1035**	**100**

Աղյուսակ 11-ից երևում է, որ 2023 թ. բուհերի ընդունելության մրցույթի լրացուցիչ փուլով ընդունված դիմորդների ամենաբարձր՝ 20,1%-ն ընդունվել է ԵՊՀ: Երկրորդ տեղում եղել է ՀԱՊՀ-ն (15,2%), երրորդ տեղում՝ ԲՊՀ-ն (12,5%): Նված երեք բուհեր ընդունվել է լրացուցիչ փուլով ընդունվածների 47,8%-ը:

Աղյուսակ 12-ում ներկայացված են ՀՀ բուհեր ընդունված դիմորդների տոկոսները ըստ ՀՀ վարչատարածքային միավորների և արտերկրի: Տվյալ վարչատարածքային միավորից կամ երկրից ըստ բուհերի ընդունվածների տոկոսները հաշվարկված են այդ վարչատարածքային միավորից կամ երկրից բուհ ընդունվածների ընդհանուր թվից: Աղյուսակում գունավորած է վարչատարածքային յուրաքանչյուր միավորի ամենաբարձր տոկոսի վանդակը:

Աղյուսակ 12. 2023 թ. բուհ ընդունված դիմորդների բաշխումն ըստ ՀՀ վարչատարածքային միավորների և արտերկրի

		Երևան	Արագածոտն	Արարատ	Արմավիր	Գեղարքունիք	Լոռի	Կոտայք	Շիրակ	Սյունիք	Վայոց ձոր	Տավուշ	Արցախ	Վրաստան	Ռուսաստան	Այլ երկրներ
ԵՊՀ	Ընդունվածների թիվը	914	113	155	185	144	115	220	170	116	43	126	40	11	39	6
	Տոկոսը	25,7	27,9	22,7	25,4	23,7	14,5	23,9	18,6	22,4	25,7	26,2	24,9	44,0	18,2	26,1
ՀԱՊՀ (Երևան)	Ընդունվածների թիվը	457	51	87	86	59	51	92	32	49	11	26	10	2	41	3
	Տոկոսը	12,8	12,6	12,8	11,8	9,7	6,4	10,0	3,5	9,5	6,6	5,4	6,2	8,0	19,2	13,0
ՃՇՀԱՀ	Ընդունվածների թիվը	462	34	46	45	47	30	57	20	22	19	22	18	3	23	4
	Տոկոսը	13,0	8,4	6,7	6,2	7,7	3,8	6,2	2,2	4,2	11,4	4,6	11,2	12,0	10,75	17,4
ՀՊՏՀ	Ընդունվածների թիվը	409	56	75	111	81	50	162	52	84	26	32	23	3	23	1
	Տոկոսը	11,5	13,8	11,0	15,2	13,3	6,3	17,6	5,7	16,2	15,6	6,7	14,3	12,0	10,75	4,4
ԲՊՀ	Ընդունվածների թիվը	299	54	107	96	62	64	120	42	43	21	28	16	1		1
	Տոկոսը	8,4	13,3	15,7	13,2	10,2	8,0	13,0	4,6	8,3	12,6	5,8	9,9	4,0		4,4
ԵՊԲՀ	Ընդունվածների թիվը	293	21	34	48	49	50	53	63	41	12	20	11	2	22	3
	Տոկոսը	8,2	5,2	5,0	6,6	8,1	6,3	5,8	6,9	7,9	7,2	4,2	6,8	8,0	10,3	13,0
ՀՊՄՀ	Ընդունվածների թիվը	154	41	62	59	50	11	76	11	43	9	16	5	1	1	1
	Տոկոսը	4,3	10,1	9,1	8,1	8,2	1,4	8,2	1,2	8,3	5,4	3,3	3,1	4,0	0,5	4,3
ՀՖԿՍՊԻ	Ընդունվածների թիվը	118	13	30	32	9	11	37	11	11	10	24				
	Տոկոսը	3,3	3,2	4,4	4,4	1,5	1,4	4,0	1,2	2,1	6,0	5,0				
ՀԱԱՀ	Ընդունվածների թիվը	21	1	7	3	1	1	9		2	5	3	1		2	
	Տոկոսը	0,6	0,3	1,0	0,4	0,2	0,1	1,0		0,4	3,0	0,6	0,6		0,9	
Այլ բուհեր	Ընդունվածների թիվը	433	21	79	64	106	412	95	511	107	11	184	37	2	63	4
	Տոկոսը	12,2	5,2	11,6	8,8	17,4	51,8	10,3	56,1	20,7	6,6	38,2	23,0	8,0	29,4	17,4
Ընդամենը	Ընդունվածների թիվը	**3560**	**405**	**682**	**729**	**608**	**795**	**921**	**912**	**518**	**167**	**481**	**161**	**25**	**214**	**23**

Աղյուսակ 12-ից երևում է, որ ՀՀ մարզերից ընդունվածների թվով առաջատար բուհը եղել է ԵՊՀ-ն: Լոռու, Շիրակի և Տավուշի մարզերում գործող բուհերի և խոշոր բուհերի մասնաճյուղերի առկայությամբ պայմանավորված՝ նշված մարզերից այդ բուհեր դիմած և ընդունված դիմորդների տոկոսը եղել է բարձր: Դա առավել ցայտուն դրսևորվել է Շիրակի մարզում (56,1%): Վերը նշված մարզերից հայտագրվածների և ընդունվածների թվով ԵՊՀ-ն եղել է 2-րդ տեղում:

Այլ երկրների քաղաքացիներից այլ բուհեր ընդունվածների ամենաբարձր տոկոս է արձանագրվել միայն ՌԴ քաղաքացիների դեպքում, որովհետև այդ բուհեր ընդունված 63 դիմորդներից 29-ն ընդունվել են Հայ-Ռուսական համալսարան:

Գեղարքունիքի, Լոռու, Շիրակի, Սյունիքի և Տավուշի մարզերում գործող բուհերում ու խոշոր բուհերի մասնաճյուղերում հայտագրվածների և ընդունվածների վիճակագրական պատկերը ներկայացված է աղյուսակ 13-ում:

Աղյուսակ 13. ՀՀ մարզերում գործող բուհերում 2023 թ. հայտագրված և ընդունված դիմորդների թվերը

Մարզը	Բուհը	Հայտագրվածներ					Ընդունվածներ				
		Տվյալ մարզից ՀՀ բուհեր ներկայացված հայտերի ընդհանուր թիվը	Ընդհանուր թիվը տվյալ բուհում	Թիվը տվյալ մարզից	Տոկոսը տվյալ բուհի հայտերի ընդհանուր թվից	Տոկոսը տվյալ մարզից ՀՀ բուհեր ներկայացված հայտերի թվից	Տվյալ մարզից ՀՀ բուհեր ընդունվածների ընդհանուր թիվը	Ընդհանուր թիվը տվյալ բուհում	Թիվը տվյալ մարզից	Տոկոսը տվյալ բուհ ընդունվածների թվից	Տոկոսը տվյալ մարզից ՀՀ բուհեր ընդունվածների ընդհանուր թվից
Շիրակ	Շիրակի պետական համալսարան	1172	317	299	94,3	25,5	912	215	202	94,0	22,1
	ՀՊՏՀ-ի Գյումրու մասնաճյուղ		156	151	96,8	12,9		125	120	96,0	13,2
	ՀԱՊՀ-ի Գյումրու մասնաճյուղ		97	89	91,8	7,6		74	68	91,9	7,5
	ՀԳՊԱ-ի Գյումրու մասնաճյուղ		46	45	97,8	3,8		45	44	97,8	4,8
	ԵԹԿՊԻ-ի Գյումրու մասնաճյուղ		30	28	93,3	2,4		24	21	87,5	2,3
	ԵՊԿ-ի Գյումրու մասնաճյուղ		23	18	78,3	1,5		19	15	78,9	1,6
	Գյումրու «Պրոգրես» համալսարան		3	3	100	0,3					
	Եվրոպական համալս. Գյումրու մասն.		1	1	100	0,1					
Ընդամենը՝ Շիրակի մարզում		**1172**	**673**	**634**	**94,2**	**54,1**	**912**	**512**	**470**	**93,6**	**51,5**

Լոռի	Վանաձորի պետական համալսարան	1035	401	392	97,8	37,9	795	294	287	97,6	36,1
	ՀԱՊՀ-ի Վանաձորի մասնաճյուղ		86	84	97,7	8,1		59	58	98,3	7,3
	ԵԹԿՊԻ-ի Վանաձորի մասնաճյուղ		22	20	90,9	1,9		15	14	93,3	1,8
	Եվրոպական համալս. Վանաձորի մասն.					0,1		1	1	100	0,1
Ընդամենը՝ Լոռու մարզում		**1035**	**509**	**496**	**97,4**	**48,0**	**795**	**369**	**360**	**97,6**	**45,3**
Գեղարքունիք	Գավառի պետական համալսարան	806	82	81	98,8	10,0	608	55	54	98,2	8,9
	Վարդենիսի մանկավարժական ինստ.		3	3	100	0,4		1	1	100	0,2
Ընդամենը՝ Գեղարքունիքի մարզում		**806**	**85**	**84**	**98,8**	**10,4**	**608**	**56**	**55**	**98,2**	
Սյունիք	Գորիսի պետական համալսարան	640	77	68	88,3	10,6	518	45	41	91,1	7,9
	ՀԱՊՀ-ի Կապանի մասնաճյուղ		69	69	100	10,8		34	36	105,9	6,9
Ընդամենը՝ Սյունիքի մարզում		**640**	**146**	**137**	**93,8**	**21,4**	**518**	**79**	**77**	**97,5**	**14,9**
Տավուշ	ԵՊՀ-ի Իջևանի մասնաճյուղ	667	216	209	96,8	31,3	481	161	158	98,1	32.8
Ընդամենը՝ Տավուշի մարզում		**667**	**216**	**209**	**96,8**	**31,3**	**481**	**161**	**158**	**98,1**	**32,8**
Ընդամենը՝ նշված հինգ մարզերում		4320	1629	1560	95.8	36.1	3314	1167	1120	96.0	33.8

Աղյուսակ 13-ում տեսնում ենք, որ 2023 թ. Շիրակի, Լոռու, Գեղարքունիքի, Սյունիքի և Տավուշի մարզերից ՀՀ բուհեր են հայտագրել 4320 դիմորդներ: Նշված մարզերում գործող բուհերում դիմում-հայտերի ընդհանուր քանակը կազմել է 1629, որից 1560-ը (95.8%) ներկայացրել են տեղացի դիմորդները: Մարզերում գործող բուհերի հայտերը կազմել են այդ մարզերից ՀՀ բուհեր ներկայացված հայտերի 36.1%-ը:

Շիրակի, Լոռու, Գեղարքունիքի, Սյունիքի և Տավուշի մարզերից 2023 թ. ՀՀ բուհեր է ընդունվել 3314 դիմորդ: Այդ մարզերում գործող բուհեր է ընդունվել 1167 դիմորդ, որոնցից 1120-ը (96%)՝ տեղացիներ: Վերոհիշյալ բուհեր ընդունվածները կազմել են այդ մարզերից ՀՀ բուհեր ընդունվածների 33.8%-ը:

Դիտարկված բուհերում հայտագրված տեղացի դիմորդների տոկոսը բարձր է եղել հատկապես Վանաձորի պետական համալսարանում, ԵՊՀ-ի Իջևանի մասնաճյուղում և Շիրակի պետական համալսարանում (համապատասխանաբար՝ 37.9%, 31.3%, 25.5%՝ հաշված տվյալ մարզից ՀՀ բուհերում հայտագրվածների ընդհանուր թվից): Այդ բուհեր ընդունվածների տոկոսները՝ հաշված տվյալ մարզից ՀՀ բուհեր ընդունվածների ընդհանուր թվից, եղել են, համապատասխանաբար, 36.1%, 32.8%, 22.1%:

Նշված բուհերում հայտագրված տեղացի դիմորդների ընդհանուր թիվը (1629) կազմել է 2023 թվականին ՀՀ բուհերում հայտագրվածների (13314) 16%-ը: Այդ բուհեր ընդունված 1120 տեղացիները կազմել են բոլոր՝ 10201 ընդունվածների 11%-ը:

4.3 2023 Թ. ՏԱՐԿԵՏՄԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ ՍԱՀՄԱՆԱԾ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

2023 թ. բնագիտական, տեխնոլոգիական, ճարտարագիտական և մաթեմատիկական ուղղություններով պետության համար առաջնահերթ կարևորություն ունեցող մասնագիտություններով սովորելու նպատակով անվճար ուսուցման համակարգ ընդունված առաջին կուրսի ուսանողների համար ՀՀ Կառավարությունը սահմանել է պարտադիր զինվորական ծառայությունից տարկետման իրավունք (2023 թ. մարտի 23-ի N 383-Ն որոշում)։ Պետական բուհերի մասնագիտություններից այդ ցանկում ներառվել են Երևանի պետական համալսարանի «Ֆիզիկա», «Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա», «Նանոֆիզիկա և առաջատար տեխնոլոգիաներ», «Երկակի նշանակության տեխնոլոգիաների ֆիզիկա», «Ռադիոֆիզիկա», «Քիմիա» և Հայաստանի ազգային պոլիտեխնիկական համալսարանի «Ատոմային էներգետիկա», «Հեռահաղորդակցություն և ազդանշանների մշակում», «Մեքենաշինություն և նյութերի մշակում», «Թռչող ապարատների ավիացիոն սարքավորումներ» կրթական ծրագրերը։

Աղյուսակ 14-ում ներկայացված են 2023 թ. վերը նշված մասնագիտություններ հայտագրած և ընդունված դիմորդների թվերը։ Համեմատության նպատակով ներկայացվել են նաև 2022 թ. տվյալները։

Աղյուսակի՝ ընդունվածների թվերը ներկայացնող դաշտերում «Տոկոսը տեղերի թվից» սյունակների ցուցանիշները յուրաքանչյուր մասնագիտության համար հաշվարկվել են, անվճար ընդունվածների դեպքում՝ անվճար տեղերի թվից, վճարովիի դեպքում՝ վճարովի տեղերի թվից։

Աղյուսակ 14. Դիմորդների թիվը 2022 և 2023 թթ. ըստ տարկետման արտոնություն սահմանած մասնագիտությունների

Բուհը	Մասնագիտությունը	2023 թ. Անվճար տեղեր	2023 թ. Վճարովի տեղեր	2023 թ. Հայտագրվածների թիվը 1-ին տողով: Հիմնական փուլ	2023 թ. Հայտագրվածների թիվը 1-ին տողով: Լրացուցիչ փուլ	2023 թ. Ընդունվածների թիվը: Անվճար	2023 թ. Ընդունվածների թիվը: Տոկոսը տեղերի թվից	2023 թ. Ընդունվածների թիվը: Վճարովի	2023 թ. Ընդունվածների թիվը: Տոկոսը տեղերի թվից	2023 թ. Ընդունվածների թիվը: Ընդամենը	2022 թ. Անվճար տեղեր	2022 թ. Վճարովի տեղեր	2022 թ. Հայտագրվածների թիվը 1-ին տողով: Հիմնական փուլ	2022 թ. Հայտագրվածների թիվը 1-ին տողով: Լրացուցիչ փուլ	2022 թ. Ընդունվածների թիվը: Անվճար	2022 թ. Ընդունվածների թիվը: Տոկոսը տեղերի թվից	2022 թ. Ընդունվածների թիվը: Վճարովի	2022 թ. Ընդունվածների թիվը: Տոկոսը տեղերի թվից	2022 թ. Ընդունվածների թիվը: Ընդամենը
ԵՊՀ	Ֆիզիկա	23	20	58		23	100	21	105	**44**	20	21	24	2	20	100	4	19,0	**24**
	Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա	6	10	15	5	6	100	10	100	**16**	5	15	5		5	100			**5**
	Նանոֆիզիկա և առաջատար տեխնոլոգիաներ	10	7	25		10	100	7	100	**17**	8	14	17		9	112,5	6	42,9	**15**
	Երկակի նշանակության տեխնոլոգիաների ֆիզիկա	9	7	21		9	100	7	100	**16**	8	12	10	1	8	100	1	8,3	**9**
	Ռադիոֆիզիկա	26	38	68		26	100	38	100	**64**	22	40	56	4	22	100	30	75,0	**52**
	Քիմիա*	12	9	17		13	100**			**13**	11	17	8	1	9	81,8			**9**
	Ընդամենը ԵՊՀ-ում	**86**	**91**	**204**	**5**	**87**	**100**	**83**	**91,2**	**170**	**74**	**119**	**120**	**8**	**73**	**98,6**	**41**	**34,5**	**114**
ՀԱՊՀ	Ատոմային էներգետիկա	8	8	16		8	100	4	50	**12**	8	12	10	1	6	75			**6**
	Հեռահաղորդակցություն և ազդանշանների մշակում	22	18	47		22	100	19	105,6	**41**	20	18	21	17	20	100	9	50,0	**29**
	Մեքենաշինություն և նյութերի մշակում	5	10	11		5	100	3	30	**8**	5	15	8		5	100			**5**
	Թռչող ապարատների ավիացիոն սարքավորումներ	14	26	30	3	14	100	17	65,4	**31**	12	31	24	3	13	108,3	8	25,8	**21**
	Ընդամենը ՀԱՊՀ-ում	**49**	**62**	**104**	**3**	**49**	**100**	**43**	**69,4**	**92**	**45**	**76**	**63**	**21**	**44**	**97,8**	**17**	**22,4**	**61**
Ընդամենը		135	153	308	8	136	100,7	126	82,4	262	119	195	183	29	117	98,3	58	29,7	175

* Անվճար ընդունվածների թվում ներառված է պահուստային տեղերի հաշվին արտոնությամբ ընդունված մեկ դիմորդ։

** Տոկոսի հաշվարկը կատարվել է՝ հաշվի չառնելով պահուստային տեղերի հաշվին ընդունված մեկ դիմորդին։

Աղյուսակ 14-ի տվյալներից հետևում է, որ 2023 թ. ամբողջությամբ լրացել են նշված բոլոր մասնագիտությունների անվճար տեղերը: ԵՊՀ-ի վեց մասնագիտություններից հինգի վճարովի տեղերը նույնպես լրացել են ամբողջությամբ: Թափուր են մնացել միայն «Քիմիա» մասնագիտության վճարովի տեղերը: ՀԱՊՀ-ում մասամբ լրացել են «Ատոմային էներգետիկա» (50%-ով), «Մեքենաշինություն և նյութերի մշակում» (30%-ով) և «Թռչող ապարատների ավիացիոն սարքավորումներ» (65.4%-ով) մասնագիտությունների վճարովի տեղերը:

«Հեռահաղորդակցություն և ազդանշանների մշակում» մասնագիտության վճարովի տեղերը լրացել են ամբողջությամբ: Վերջինիս և ԵՊՀ-ի «Ֆիզիկա» մասնագիտության վճարովի տեղերով ընդունվել է մեկական դիմորդ ավելի, որոնք ունեցել են այդ տեղերի անցողիկ միավորին հավասար միավոր, և ԿԳՄՍՆ-ն վճարովի համակարգին լրացուցիչ տեղեր է հատկացրել: Այդ իսկ պատճառով դրանց համապատասխան տոկոսային ցուցանիշները ստացվել են 100%-ից բարձր:

Այսպիսով, 2023 թ. տարկետում սահմանած մասնագիտությունների անվճար տեղերը լրացել են ամբողջությամբ, իսկ վճարովի տեղերը՝ 82,4 տոկոսով (անցողիկ միավորին հավասար միավորների առկայության դեպքում ավելացրած տեղերը ներառյալ):

2022 թվականին, երբ դիտարկված մասնագիտությունների ընդունելության համար տարկետում սահմանված չէր, անվճար տեղերն ամբողջությամբ լրացված են եղել, բացի ԵՊՀ-ի «Քիմիա» և ՀԱՊՀ-ի «Ատոմային էներգետիկա» մասնագիտություններից (համապատասխանաբար՝ 81,8 և 75 տոկոսով): ԵՊՀ-ի «Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա», «Քիմիա», ՀԱՊՀ-ի «Ատոմային էներգետիկա», «Մեքենաշինություն և նյութերի մշակում» մասնագիտությունների վճարովի տեղերն ամբողջությամբ մնացել են թափուր: Վճարովի ուսուցման համակարգ ընդունվածների ամենաբարձր տոկոսն արձանագրվել է ԵՊՀ-ի «Ռադիոֆիզիկա» (75%) և ՀԱՊՀ-ի «Հեռահաղորդակցություն և ազդանշանների մշակում» (50%) մասնագիտությունների դեպքում: Ընդհանուր հաշվով, 2022 թ. անվճար տեղերը լրացել են 98,3%-ով, վճարովի տեղերը՝ 29,7%-ով:

Աղյուսակի տվյալներից կարելի է եզրակացնել, որ կարելի է մեծացնել տարկետում սահմանած մասնագիտությունների ցանկը՝ նպաստելով ՀՀ համար առաջնահերթ կարևորություն ունեցող մասնագետների պատրաստման գործընթացին:

4.4 ԲՈՒՀ ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏՆԵՐԻ ԲԱՐՁՐ ՏՈԿՈՍՈՎ ԱՌԱՆՁՆԱՑԱԾ ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԸՍՏ ՀՀ ՎԱՐՉԱՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԻ

Աղյուսակ 15-ում ներկայացված է 2022-2023 ուսումնական տարում տասը և ավելի շրջանավարտ ունեցած հաստատություններից բուհ ընդունվածների ամենաբարձր տոկոսն ունեցած հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տասնյակը, որտեղ դպրոցները դասավորված են տոկոսների նվազման կարգով:

Աղյուսակ 15. Բուհ ընդունված շրջանավարտների ամենաբարձր տոկոսով առանձնացած հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տասնյակը

Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունը	Վարչա-տարածքային միավորը	Շրջանա-վարտների թիվը	Բուհ ընդունվածների	
			թիվը	տոկոսը
ՀԱՊՀ Երևանի ավագ դպրոց	Երևան	299	241	80,6
Վանաձորի մաթեմատիկական և բնագիտական առարկաների խորացված ուսուցմամբ հատուկ դպրոց	Լոռի	25	19	76,0
«Ֆոտոն» վարժարան	Շիրակ	152	114	75,0
Գյումրու «Ակադեմիական» վարժարան	Շիրակ	130	96	73,8
Գյումրու թիվ 8 միջնակարգ դպրոց	Շիրակ	15	11	73,3
Հրազդանի թիվ 13 ավագ դպրոց	Կոտայք	100	73	73,0
Արթիկի թիվ 3 ավագ դպրոց	Շիրակ	67	48	71,6
ԵՊԲՀ-ի «Հերացի» ավագ դպրոց	Երևան	183	131	71,6
Վանաձորի թիվ 11 ավագ դպրոց	Լոռի	133	95	71,4
Կապանի թիվ 9 ավագ դպրոց	Սյունիք	90	64	71,1
Ընդամենը		**1194**	**892**	**74,7**

Աղյուսակում երևում է, որ բուհ ընդունված շրջանավարտների թվով և տոկոսով առաջատար հանրակրթական ուսումնական հաստատությունը եղել է ՀԱՊՀ Երևանի ավագ դպրոցը, որի 299 շրջանավարտներից 241-ն (80,6%) ընդունվել են ՀՀ բուհեր: Նշված տասը դպրոցներից բուհեր ընդունված ամենամեծ թվով շրջանավարտներն ունեցել է վերոհիշյալ դպրոցը (ընդունվածների թիվը՝ 241 (80,6%)): Այս տասնյակի բուհ ընդունվածները կազմել են շրջանավարտների 74.7%-ը:

Աղյուսակ 16-ում ներկայացված է նույն ուսումնական տարում տասը և ավելի շրջանավարտ ունեցած հաստատություններից բուհ ընդունվածների ամենամեծ թիվ արձանագրած հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տասնյակը: Դպրոցները դասավորված են ընդունվածների թվի նվազման կարգով:

Աղյուսակ 16. Բուհ ընդունված շրջանավարտների ամենմեծ թվով առանձնացած հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տասնյակը

Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունը	Վարչա-տարածքային միավորը	Շրջանա-վարտների թիվը	Բուհ ընդունվածների	
			թիվը	տոկոսը
ՀԱՊՀ Երևանի ավագ դպրոց	Երևան	299	241	80,6
ՃՇՀԱՀ հիմնադրամի Մ. Աբեղյանի անվան ավագ դպրոց	Երևան	303	209	69,0
ԵՊԲՀ-ի «Հերացի» ավագ դպրոց	Երևան	183	131	71,6
Թիվ 190 ավագ դպրոց	Երևան	249	130	52,2
«Ֆոտոն» վարժարան	Շիրակ	152	114	75,0
ՀՊՄՀ-ի Երևանի հենակետային վարժարան	Երևան	142	97	68,3
Գյումրու տնտեսագիտական վարժարան	Շիրակ	183	97	53,0
Գյումրու «Ակադեմիական» վարժարան	Շիրակ	130	96	73,8
Վանաձորի թիվ 11 ավագ դպրոց	Լոռի	133	95	71,4
Աբովյանի թիվ 4 ավագ դպրոց	Կոտայք	158	95	60,1
Ընդամենը		**1932**	**1305**	**67,5**

Աղյուսակ 16-ից երևում է, որ ընդունվածների ամենամեծ թվով առաջատարը դարձյալ եղել է ՀԱՊՀ Երևանի ավագ դպրոցը (241 ընդունված)։ Բուհ ընդունվածների ամենամեծ թվով հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տասնյակում ընդունվածները կազմել են շրջանավարտների 67.5%-ը։

Աղյուսակ 17-ում ներկայացված են ըստ ՀՀ վարչատարածքային միավորներից բուհ ընդունված շրջանավարտների ամենաբարձր տոկոսով առանձնացած հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների հնգյակները, որոնք դասավորված են ընդունվածների տոկոսի նվազման կարգով: Այստեղ ևս դիտարկվել են 2023 թվականին տասը և ավելի շրջանավարտ ունեցած հաստատությունները:

Աղյուսակ 17. Բուհ ընդունված շրջանավարտների բարձր տոկոսով առանձնացած հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների հնգյակները ըստ ՀՀ վարչատարածքային միավորների

Վարչատարած-քային միավորը	Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունը	Շրջանավարտ-ների թիվը	Բուհ ընդուն-վածների թիվը	Բուհ ընդունված-ների տոկոսը	Վարչատարած-քային միավորը	Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունը	Շրջանավարտ-ների թիվը	Բուհ ընդուն-վածների թիվը	Բուհ ընդունված-ների տոկոսը
Երևան	ՀԱՊՀ Երևանի ավագ դպրոց	299	241	80,6	Լոռի	Վանաձորի մաթեմատիկայի և բնագիտական առարկաների խորացված ուսուցմամբ հատուկ դպրոց	25	19	76,0
	ԵՊԲՀ-ի «Հերացի» ավագ դպրոց	183	131	71,6		Վանաձորի թիվ 11 ավագ դպրոց	133	95	71,4
	ՃՇՀԱՀ հիմնադրամի Մ. Աբեղյանի անվան ավագ դպրոց	303	209	69,0		ՎՊՀ-ի հենակետային վարժարան	135	88	65,2
	ՀՊՄՀ-ի Երևանի հենակետային վարժարան	142	97	68,3		Վանաձորի ՀԱՊՀ-ի մասնաճյուղի ավագ դպրոց	56	35	62,5
	Երևանի Ա. Շահինյանի անվան ֆիզմաթ հատուկ դպրոց	137	93	67,9		Սպիտակի ավագ դպրոց	65	40	61,5
Արագածոտն	Բյուրականի միջնակարգ դպրոց	22	13	59,1	Կոտայք	Հրազդանի թիվ 13 ավագ դպրոց	100	73	73,0
	Աշտարակի ավագ դպրոց	133	72	54,1		Հրազդանի թիվ 1 ավագ դպրոց	41	29	70,7
	Ապարանի ավագ դպրոց	61	33	54,1		Աբովյանի թիվ 4 ավագ դպրոց	158	95	60,1
	Թալինի ավագ դպրոց	52	22	42,3		Հրազդանի թիվ 10 ավագ դպրոց	96	56	58,3
	Ուջանի միջնակարգ դպրոց	40	15	37,5		Աբովյանի թիվ 6 ավագ դպրոց	41	22	53,7
Արարատ	Այգեստանի միջնակարգ դպրոց	22	14	63,6	Շիրակ	«Ֆոտոն» վարժարան	152	114	75,0
	Մասիսի թիվ 5 ավագ դպրոց	77	45	58,4		Գյումրու «Ակադեմիական» վարժարան	130	96	73,8
	Տափերականի միջնակարգ դպրոց	25	13	52,0		Գյումրու թիվ 8 միջնակարգ դպրոց	15	11	73,3
	Մխչյանի միջնակարգ դպրոց	35	18	51,4		Արթիկի թիվ 3 ավագ դպրոց	67	48	71,6

	Արարատի ավագ դպրոց	79	38	48,1		Մարալիկի թիվ 1 միջնակարգ դպրոց	23	15	65,2
Արմավիր	Արմավիրի թիվ 1 ավագ դպրոց	72	48	66,7	Սյունիք	Կապանի թիվ 9 ավագ դպրոց	90	64	71,1
	«Էօրնեկեան» միջնակարգ դպրոց	34	21	61,8		Կապանի թիվ 2 ավագ դպրոց	93	64	68,8
	Արմավիրի թիվ 4 ավագ դպրոց	87	53	60,9		Սիսիանի ավագ դպրոց	114	74	64,9
	Քարակերտի թիվ 2 միջնակարգ դպրոց	20	11	55,0		Գորիսի թիվ 4 ավագ դպրոց	98	61	62,2
	Մրգաշատի թիվ 2 միջնակարգ դպրոց	28	13	46,4		Քաջարանի թիվ 2 միջնակարգ դպրոց	43	26	60,5
Գեղարքունիք	Գեղհովիտի թիվ 1 միջնակարգ դպրոց	29	19	65,5	Տավուշ	Ազատամուտի միջնակարգ դպրոց	26	17	65,4
	Լճաշենի միջնակարգ դպրոց	16	10	62,5		Բերդի ավագ դպրոց	49	28	57,1
	Նորատուսի թիվ 2 միջնակարգ դպրոց	18	11	61,1		Իջևանի ավագ դպրոց	138	78	56,5
	Գավառի թիվ 2 միջնակարգ դպրոց	18	11	61,1		Դիլիջանի ավագ դպրոց	90	50	55,6
	Կարմիրգյուղի թիվ 2 միջնակարգ դպրոց	31	18	58,1		Նոյեմբերյանի ավագ դպրոց	39	21	53,8
Բարձր պատրաստվածություն ունեցած շրջանավարտների մի մասը, որոնք բուհերի ընդունելության մրցույթի ցանկում ընդգրկված որևէ բուհ չեն ընդունվել, հնարավոր է, որ ընդունվել են այդ ցանկում չընդգրկված այլ բուհեր:					Վայոց ձոր	Վայքի ավագ դպրոց	46	29	63,0
						Եղեգնաձորի ավագ դպրոց	74	41	55,4

Աղյուսակ 18. **Բուհ ընդունված շրջանավարտների մեծ թվով առանձնացած հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների հնգյակները ըստ ՀՀ վարչատարածքային միավորների**

Վարչատարած-քային միավորը	Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունը	Շրջանավարտ-ների թիվը	Բուհ ընդուն-վածների թիվը	Բուհ ընդունված-ների տոկոսը	Վարչատարած-քային միավորը	Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունը	Շրջանավարտ-ների թիվը	Բուհ ընդուն-վածների թիվը	Բուհ ընդունված-ների տոկոսը
Երևան	ՀԱՊՀ Երևանի ավագ դպրոց	299	241	80,6	Լոռի	Վանաձորի թիվ 11 ավագ դպրոց	133	95	71,4
	ՃՇՀԱՀ հիմնադրամի Մ. Աբեղյանի անվան ավագ դպրոց	303	209	69,0		ՎՊՀ-ի հենակետային վարժարան	135	88	65,2
	ԵՊԲՀ-ի «Հերացի» ավագ դպրոց	183	131	71,6		Վանաձորի թիվ 5 ավագ դպրոց	94	48	51,1
	Թիվ 190 ավագ դպրոց	249	130	52,2		Սպիտակի ավագ դպրոց	65	40	61,5
	ՀՊՄՀ-ի Երևանի հենակետային վարժարան	142	97	68,3		Վանաձորի ՀԱՊՀ-ի մասնաճյուղի ավագ դպրոց	56	35	62,5
Արագածոտն	Աշտարակի ավագ դպրոց	133	72	54,1	Կոտայք	Աբովյանի թիվ 4 ավագ դպրոց	158	95	60,1
	Ապարանի ավագ դպրոց	61	33	54,1		Հրազդանի թիվ 13 ավագ դպրոց	100	73	73,0
	Թալինի ավագ դպրոց	52	22	42,3		Չարենցավանի ավագ դպրոց	130	68	52,3
	Ուջանի միջնակարգ դպրոց	40	15	37,5		Հրազդանի թիվ 10 ավագ դպրոց	96	56	58,3
	Բյուրականի միջնակարգ դպրոց	22	13	59,1		Եղվարդի թիվ 1 ավագ դպրոց	103	54	52,4
Արարատ	Մասիսի թիվ 5 ավագ դպրոց	77	45	58,4	Շիրակ	«Ֆոտոն» վարժարան	152	114	75,0
	Արարատի ավագ դպրոց	79	38	48,1		Գյումրու տնտեսագիտական վարժարան	183	97	53,0
	Վեդու թիվ 3 ավագ դպրոց	86	26	30,2		Գյումրու«Ակադեմիական» վարժարան	130	96	73,8
	Արտաշատի ավագ դպրոց	56	21	37,5		Արթիկի թիվ 3 ավագ դպրոց	67	48	71,6
	Մխչյանի միջնակարգ դպրոց	35	18	51,4		«ՇՊՀ» հիմնադրամի ավագ դպրոց	226	40	17,7
Արմավիր	Արմավիրի թիվ 4 ավագ դպրոց	87	53	60,9	Սյունիք	Սիսիանի ավագ դպրոց	114	74	64,9
	Արմավիրի թիվ 1 ավագ դպրոց	72	48	66,7		Կապանի թիվ 9 ավագ դպրոց	90	64	71,1
	Վաղարշապատի թիվ 2 ավագ դպրոց	101	29	28,7		Կապանի թիվ 2 ավագ դպրոց	93	64	68,8
	Վաղարշապատի թիվ 10 ավագ դպրոց	70	28	40,0		Գորիսի թիվ 4 ավագ դպրոց	98	61	62,2

	Վաղարշապատի թիվ 5 ավագ դպրոց	97	28	28,9
Գեղարքունիք	Մարտունու ավագ դպրոց	77	42	54,5
	Գավառի ավագ դպրոց	54	30	55,6
	Սևանի Խ. Աբովյանի անվան ավագ դպրոց	65	30	46,2
	Լիճքի միջնակարգ դպրոց	63	22	34,9
	Գեղհովիտի թիվ 1 միջնակարգ դպրոց	29	19	65,5

Բարձր պատրաստվածություն ունեցած շրջանավարտների մի մասը, որոնք բուհերի ընդունելության մրցույթի ցանկում ընդգրկված որևէ բուհ չեն ընդունվել, հնարավոր է, որ ընդունվել են այդ ցանկում չընդգրկված այլ բուհեր:

	Գորիսի թիվ 1 ավագ դպրոց	77	32	41,6
Վայոց ձոր	Եղեգնաձորի ավագ դպրոց	74	41	55,4
	Վայքի ավագ դպրոց	46	29	63,0
	Զառիթափի միջնակարգ դպրոց	13	9	69,2
	Արենիի միջնակարգ դպրոց	20	8	40,0
	Ջերմուկի կրթահամալիր	33	8	24,2
Տավուշ	Իջևանի ավագ դպրոց	138	78	56,5
	Դիլիջանի ավագ դպրոց	90	50	55,6
	Բերդի ավագ դպրոց	49	28	57,1
	Իջևանի վարժարան	47	23	48,9
	Նոյեմբերյանի ավագ դպրոց	39	21	53,8

4.5 ՍԱՀՄԱՆԱՄԵՐՁ ԵՎ ԲԱՐՁՐԼԵՌՆԱՅԻՆ ԳՅՈՒՂԵՐԻՑ ԲՈՒՀ ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏՆԵՐԻ ԲԱՐՁՐ ՏՈԿՈՍՆԵՐՈՎ ԱՌԱՆՁՆԱՑԱԾ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ

2023 թ. ՀՀ սահմանամերձ և բարձրլեռնային գյուղերից բուհերում հայտագրվել է 783 դիմորդ, որոնցից ընդունվել է 597-ը (76,2%) (աղյուսակ 19):

Աղյուսակներ 20-ում և 21-ում ըստ ՀՀ վարչատարածքային միավորների ներկայացված են սահմանամերձ և բարձրլեռնային գյուղերի՝ 2023 թ. բուհ ընդունված շրջանավարտների 50 և ավելի տոկոսով առանձնացած դպրոցները:

Աղյուսակ 19. 2023 թ. դիմորդների թվերը սահմանամերձ և բարձրլեռնային գյուղերում

Գյուղական բնակավայրի տիպը	Հայտագրվածների թիվը	Ընդունվածների	
		թիվը	տոկոսը
Սահմանամերձ	443	343	43,8
Բարձրլեռնային	334	253	32,3
Բարձրլեռնային սահմանամերձ	6	1	0,1
Ընդամենը	**783**	**597**	**76,2**

Աղյուսակ 20. 2023 թ. բուհ ընդունված շրջանավարտների՝ 50 և ավելի տոկոսով առանձնացած սահմանամերձ գյուղերի դպրոցները

Մարզը	Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունը	Շրջանավարտների թիվը	Բուհ ընդունվածների		այդ թվում՝ 1-ին հայտով անվճար ընդունվածների	
			թիվը	տոկոսը	թիվը	տոկոսը՝ ընդունվածների թվից
10 և ավելի շրջանավարտ ունեցած դպրոցներ						
Տավուշ	Կողբի թիվ 2 միջնակարգ դպրոց	12	9	75,0		
Տավուշ	Ազատամուտի միջնակարգ դպրոց	26	17	65,4	3	11,5
Տավուշ	Ոսկևանի միջնակարգ դպրոց	10	6	60,0	1	10,0
Տավուշ	Վերին Կարմիրաղբյուրի միջնակարգ դպրոց	12	7	58,3		
Սյունիք	Ագարակի միջնակարգ դպրոց	47	26	55,3	3	6,4
Տավուշ	Կայանավանի միջնակարգ դպրոց	11	6	54,5	3	27,3
Տավուշ	Կողբի թիվ 1 միջնակարգ դպրոց	16	8	50,0	2	12,5
5-10 շրջանավարտ ունեցած դպրոցներ						
Տավուշ	Բաղանիսի միջնակարգ դպրոց	7	7	100		
Շիրակ	Շիրակավանի միջնակարգ դպրոց	5	4	80,0	1	20,0
Արարատ	Պ. Սևակ գյուղի միջնակարգ դպրոց	8	6	75,0	1	12,5
Շիրակ	Բայանդուրի միջնակարգ դպրոց	8	5	62,5		
Շիրակ	Իսահակյանի միջնակարգ դպրոց	5	3	60,0		
Տավուշ	Ներքին Կարմիրաղբյուրի միջնակարգ դպրոց	7	4	57,1	1	14,3
Վայոց ձոր	Խաչիկի միջնակարգ դպրոց	7	4	57,1	2	28,6
Տավուշ	Ջուջևանի միջնակարգ դպրոց	6	3	50,0		
Գեղարքունիք	Վահանի միջնակարգ դպրոց	6	3	50,0		
Վայոց ձոր	Մարտիրոսի միջնակարգ դպրոց	6	3	50,0	1	16,7

Աղյուսակ 20-ում տեսնում ենք, որ 10 և ավելի շրջանավարտ ունեցած դպրոցներից բուհ ընդունվածների ամենաբարձր տոկոսն արձանագրվել է Տավուշի մարզի Կողբ գյուղի թիվ 2 միջնակարգ դպրոցում (75%՝ 12 շրջանավարտներից ընդունվել են 9-ը): Բուհ ընդունվածների ամենամեծ թիվն արձանագրվել է Սյունիքի մարզի Ագարակի միջնակարգ դպրոցում (47 շրջանավարտից՝ 26-ը):

5-10 շրջանավարտ ունեցած դպրոցներից առաջատարը եղել է Տավուշի մարզի Բաղանիսի միջնակարգ դպրոցը, որի բոլոր՝ յոթ շրջանավարտները բուհ են ընդունվել:

Աղյուսակ 21-ում ներկայացված 10 և ավելի շրջանավարտ ունեցած դպրոցներից բուհ ընդունված շրջանավարտների ամենաբարձր տոկոսն արձանագրվել է Գեղարքունիքի մարզի Սարուխանի թիվ 1 միջնակարգ դպրոցում (81,8%՝ 11 շրջանավարտներից ընդունվել է 9-ը):

Աղյուսակ 21. 2023 թ. բուհ ընդունված շրջանավարտների՝ 50 և ավելի տոկոսով առանձնացած բարձրլեռնային գյուղերի դպրոցները

Մարզը	Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունը	Շրջանավարտ-ների թիվը	Բուհ ընդունվածների		այդ թվում՝ 1-ին հայտով անվճար ընդունվածների	
			թիվը	տոկոսը	թիվը	տոկոսը՝ ընդունված-ների թվից
10 և ավելի շրջանավարտ ունեցած դպրոցներ						
Գեղարքունիք	Սարուխանի թիվ 1 միջնակարգ դպրոց	11	9	81,8	4	36,4
Գեղարքունիք	Գեղհովիտի թիվ 1 միջնակարգ դպրոց	29	19	65,5	4	13,8
Գեղարքունիք	Վարդենիկի կրթահամալիր	16	9	56,3		
Գեղարքունիք	Կարմիրգյուղի թիվ 1 միջնակարգ դպրոց	32	16	50,0	2	6,3
Գեղարքունիք	Ծակքարի միջնակարգ դպրոց	18	9	50,0	1	5,6
Արագածոտն	Արագածի թիվ 1 միջնակարգ դպրոց	16	8	50,0		
Արագածոտն	Ծաղկահովիտի միջնակարգ դպրոց	12	6	50,0		
Արագածոտն	Գեղաձորի միջնակարգ դպրոց	10	5	50,0		
5-10 շրջանավարտ ունեցած դպրոցներ						
Արագածոտն	Ծաղկաշենի միջնակարգ դպրոց	6	4	66,7	1	16,7

Բարձրլեռնային գյուղերի՝ 5-10 շրջանավարտ ունեցած դպրոցներից բուհ ընդունված շրջանավարտների 50-ից բարձր տոկոս է արձանագրվել միայն Արագածոտնի մարզի Ծաղկաշենի միջնակարգ դպրոցում (66,7%՝ 6 շրջանավարտից ընդունվել է 4-ը):

4.6 ՀԱՅՏԱԳՐՎԱԾ ԵՎ ԲՈՒՀ ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ ԴԻՄՈՐԴՆԵՐԻ ՍԵՌԱՅԻՆ ԿԱԶՄԸ

2023 թ. բուհերում հայտագրված 13416 դիմորդներից 7871-ը (58,7%) եղել են իգական սեռի ներկայացուցիչներ, 5545-ը (41,3%)՝ արական սեռի: Մրցույթի հիմնական և լրացուցիչ փուլերով ընդունված 10201 դիմորդներից 6287-ը (61,6%) եղել են իգական, 3914-ը (38,4%)՝ արական սեռի:

Դիագրամ 6. 2023 թ. բուհերում հայտագրված և ընդունված դիմորդների սեռային կազմը

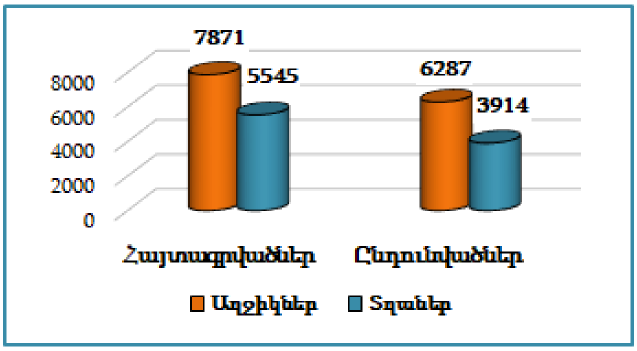

Դիագրամ 7. 2023 թ. բուհերում հայտագրված և ընդունված դիմորդների սեռային կազմը ըստ ՀՀ վարչատարածքային միավորների

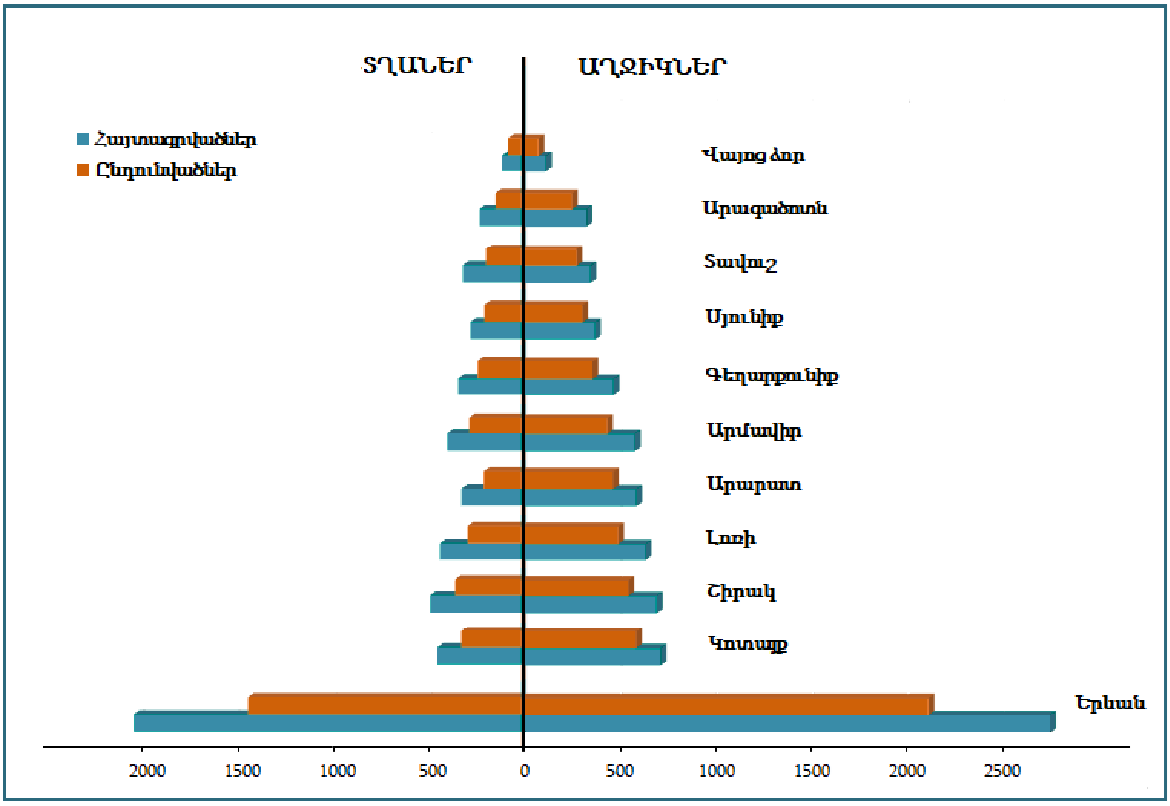

4.7 2023 Թ. ԱՄԵՆԱՊԱՀԱՆՋՎԱԾ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Աղյուսակ 22-ում ներկայացված են դիմորդների շրջանում 2023 թվականին ՀՀ պետական բուհերի 10 ամենապահանջված մասնագիտությունները:

Աղյուսակ 22. 2023 թ. ամենապահանջված մասնագիտությունների տասնյակը

Բուհը [1]	Մասնագիտությունը	Դիմումների թիվը հիմնական փուլում	Տեղերի թիվը		Ընդունվածների թիվը [2]		Անցողիկ միավորը [3]	
			անվճար	վճարովի	անվճար	վճարովի	անվճար	վճարովի
ԵՊԲՀ	Բուժական գործ	669	60	390	66	396	9	27,75
ՀՊՏՀ	Կառավարում (ըստ ոլորտի)	328	11	189	12	192	37,5	25,5
ՀՊՏՀ	Ֆինանսներ (ըստ ոլորտի)	325	11	189	11	191	37,5	25,25
ԵՊՀ	Իրավագիտություն	307	2	138	6	141	40	37
ՃՇՀԱՀ	Ճարտարապետություն	277	15	213	21	213	36,15	19,15
ՀՊՏՀ	Տնտեսագիտություն	276	11	188	11	193	35,5	16,5
ԵՊԲՀ	Ստոմատոլոգիա	271	7	130	8	137	35,5	24
ՀՊՏՀ	Հաշվապահական հաշվառում և հարկում (ըստ ոլորտի)	267	8	191	9	193	35,75	17,75
ԵՊՀ	Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա	260	28	166	28	169	38	24,5
ՀՊՏՀ	Շուկայագիտություն (մարքեթինգ) /ըստ ոլորտի/	258	7	142	8	146	37,25	24,5
Ընդամենը		**3338**	160	1936	180	1971		
			2096		**2151**			

[1]- Երևանում գործող բուհերի տվյալներում ընդգրկված չեն մարզերում գործող մասնաճյուղերի տվյալները:
[2]- Ընդունվածների թիվը որոշ մասնագիտությունների դեպքում մեծ է նախատեսված տեղերի թվից, քանի որ դրանցում ներառված են նաև արտոնություններով և ԿԳՄՍՆ ավելացրած տեղերով (հավասար միավորների դեպքում) ընդունվածների թվերը:
[3] Անցողիկ միավորներում ներառված չեն արտոնություններով ընդունվածների ցուցանիշները:

Աղյուսակ 22-ում երևում է, որ 2023 թ. ամենապահանջված 10 մասնագիտություններն ընտրել է բուհ և մասնագիտություն հայտագրած 13314 դիմորդներից 3338-ը (25.1%): Այդ մասնագիտություններից դիմումների թվով առաջատարը եղել է ԵՊԲՀ-ի «Բուժական գործ» մասնագիտությունը, որն ընտրել է 669 դիմորդ: Երկրորդ և երրորդ տեղերում եղել են ՀՊՏՀ-ի «Կառավարում» և «Ֆինանսներ» մասնագիտությունները: Առաջատար երեք մասնագիտությունները հայտագրած դիմորդները կազմել են բոլոր բուհերում հայտագրվածների 10%-ը և ամենապահանջված մասնագիտությունների տասնյակն ընտրած դիմորդների 39.6%-ը:

Հետևյալ աղյուսակում ներկայացված են 2023 թ. ՀՀ վարչատարածքային միավորների դիմորդների շրջանում ամենապահանջված մասնագիտությունների հնգյակները: Տոկոսները հաշվարկված են տվյալ վարչատարածքային միավորի համապատասխան ընդհանուր ցուցանիշներից:

Աղյուսակ 23. 2023 թ. ամենապահանջված մասնագիտությունների հնգյակները ըստ ՀՀ վարչատարածքային միավորների

Բուհը	Մասնագիտությունը		Հայտագրվածների թիվը 1-ին հայտով	Ընդունվածների թիվը	որ թվում՝ 1-ին տեղում հայտով
Երևան					
ԵՊԲՀ	Բուժական գործ		269	196	8
ՃՇՀԱՀ	Ճարտարապետություն		167	146	13
ԵՊՀ	Իրավագիտություն		142	68	2
ՀՊՏՀ	Կառավարում (ըստ ոլորտի)		125	71	2
ՀՊՏՀ	Ֆինանսներ (ըստ ոլորտի)		123	71	4
	Ընդամենը՝ հնգյակում	թիվը	827	532	29
		տոկոսը	14,1	15,5	4,4
Երևանի դիմորդների ընդհանուր թիվը			**5873**	**3560**	**663**
Արագածոտն					
ԵՊԲՀ	Բուժական գործ		20	13	
ՀՊՏՀ	Ֆինանսներ (ըստ ոլորտի)		17	8	
ԲՊՀ	Սերվիս		17	12	
ՀՊՏՀ	Հաշվապահական հաշվառում և հարկում (ըստ ոլորտի)		16	12	
ԵՊՀ	Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա		13	12	
	Ընդամենը՝ հնգյակում	թիվը	83	57	0
		տոկոսը	16,9	14,1	0,0
Արագածոտնի մարզի դիմորդների ընդհանուր թիվը			**490**	**405**	**37**
Արարատ					
ԵՊԲՀ	Բուժական գործ		33	23	2
ՀՊՏՀ	Հաշվապահական հաշվառում և հարկում (ըստ ոլորտի)		23	19	1
ՀՊՏՀ	Ֆինանսներ (ըստ ոլորտի)		22	10	
ՀԱՊՀ	Համակարգչային ճարտարագիտություն		22	18	10
ԵՊՀ	Իրավագիտություն		21	12	
	Ընդամենը՝ հնգյակում	թիվը	121	82	13
		տոկոսը	16,6	12,0	9,8
Արարատի մարզի դիմորդների ընդհանուր թիվը			**728**	**682**	**132**
Արմավիր					
ԵՊԲՀ	Բուժական գործ		36	28	3
ՀՊՏՀ	Հաշվապահական հաշվառում և հարկում (ըստ ոլորտի)		34	26	1
ՀՊՏՀ	Տնտեսագիտություն		33	24	
ՀՊՏՀ	Կառավարում (ըստ ոլորտի)		32	27	1
ՀԱՊՀ	Տեղեկատվական համակարգեր		27	16	5
	Ընդամենը՝ հնգյակում	թիվը	162	121	10

		տոկոսը	21,0	16,6	9,0
Արմավիրի մարզի դիմորդների ընդհանուր թիվը			**771**	**729**	**111**
Գեղարքունիք					
ԵՊԲՀ	Բուժական գործ		47	36	4
ՀՊՏՀ	Կառավարում (ըստ ոլորտի)		32	18	2
ՀՊՏՀ	Հաշվապահական հաշվառում և հարկում (ըստ ոլորտի)		21	13	
ՀՊՏՀ	Տնտեսագիտություն		19	18	
ԵՊՀ	Միջազգային հարաբերություններ		18	13	
Ընդամենը՝ հնգյակում		թիվը	137	98	6
		տոկոսը	20,6	16,1	5,6
Գեղարքունիքի մարզի դիմորդների ընդհանուր թիվը			**665**	**608**	**107**
Լոռի					
ՎՊՀ	Կառավարում (ըստ ոլորտի)		55	42	3
ԵՊԲՀ	Բուժական գործ		47	40	3
ՎՊՀ	Ֆիզիկական դաստիարակություն և սպորտային մարզումներ		42	29	3
ՎՊՀ	Անգլերեն և գրականություն		41	38	2
ՎՊՀ	Սերվիս		41	27	4
Ընդամենը՝ հնգյակում		թիվը	226	176	15
		տոկոսը	25,3	22,1	8,7
Լոռու մարզի դիմորդների ընդհանուր թիվը			**894**	**795**	**173**
Կոտայք					
ԵՊԲՀ	Բուժական գործ		53	37	2
ՀՊՏՀ	Ֆինանսներ (ըստ ոլորտի)		50	42	3
ՀՊՏՀ	Շուկայագիտություն (մարքեթինգ), (ըստ ոլորտի)		46	32	2
ՀՊՏՀ	Կառավարում (ըստ ոլորտի)		38	27	3
ՀՊՏՀ	Հաշվապահական հաշվառում և հարկում (ըստ ոլորտի)		34	27	
Ընդամենը՝ հնգյակում		թիվը	221	165	10
		տոկոսը	24,0	17,9	5,4
Կոտայքի մարզի դիմորդների ընդհանուր թիվը			**922**	**921**	**186**
Շիրակ					
ԵՊԲՀ	Բուժական գործ		58	47	6
ՀՊՏՀ ԳՄ	Ֆինանսներ (ըստ ոլորտի)		45	37	4
ՀՊՏՀ ԳՄ	Կառավարում (ըստ ոլորտի)		44	36	4
ՇՊՀ	Հոգեբանություն		34	20	5
ՀՊՏՀ ԳՄ	Շուկայագիտություն (մարքեթինգ), (ըստ ոլորտի)		33	25	2
Ընդամենը՝ հնգյակում		թիվը	214	165	21
		տոկոսը	21,6	18,1	8,8
Շիրակի մարզի դիմորդների ընդհանուր թիվը			**990**	**912**	**238**
Սյունիք					
ԵՊԲՀ	Բուժական գործ		34	29	3
ՀՊՏՀ	Կառավարում (ըստ ոլորտի)		24	20	
ՀՊՏՀ	Ֆինանսներ (ըստ ոլորտի)		23	16	1
ԳՊՀ (Գորիս)	Տնտեսագիտություն		23	14	1
ՀԱՊՀ (Կապան)	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ		19	11	6
Ընդամենը՝ հնգյակում		թիվը	123	90	11
		տոկոսը	20,3	17,4	9,8
Սյունիքի մարզի դիմորդների ընդհանուր թիվը			**607**	**518**	**112**
Վայոց ձոր					
ԵՊԲՀ	Բուժական գործ		11	8	1

ՀՊՏՀ	Տնտեսագիտություն		10	6	1
ԲՊՀ	Սերվիս		9	8	
ՀԱԱՀ	Ագրոբիզնես և ֆինանսներ		8	3	
ՀՊՏՀ	Հաշվապահական հաշվառում և հարկում (ըստ ոլորտի)		7	4	
Ընդամենը՝ հնգյակում		թիվը	45	29	2
		տոկոսը	21,7	17,4	7,4
Վայոց ձորի մարզի դիմորդների ընդհանուր թիվը			**207**	**167**	**27**
Տավուշ					
ԵՊՀ (Իջևան)	Ֆինանսներ (ըստ ոլորտի)		42	29	5
ԵՊՀ (Իջևան)	Զբոսաշրջություն		27	14	3
ԵՊՀ (Իջևան)	Ինֆորմատիկա և կիրառական մաթեմատիկա		24	17	10
ԵՊՀ (Իջևան)	Անգլերեն և գրականություն		21	19	4
ԵՊԲՀ	Բուժական գործ		20	14	1
Ընդամենը՝ հնգյակում		թիվը	134	93	23
		տոկոսը	23,5	19,3	28,8
Տավուշի մարզի դիմորդների ընդհանուր թիվը			**571**	**481**	**80**

Աղյուսակ 23-ում տեսնում ենք, որ բացի Լոռու և Տավուշի մարզերից, մնացած բոլոր վարչատարածքային միավորներում ամենապահանջվածը 2023 թվականին եղել է ԵՊԲՀ-ի «Բուժական գործ» մասնագիտությունը: Դիտարկված մասնագիտությունների հնգյակներում հաճախադեպությամբ աչքի են ընկել ՀՊՏՀ-ի «Կառավարում», «Ֆինանսներ», «Տնտեսագիտություն», «Հաշվապահական հաշվառում և հարկում» մասնագիտությունները:

Աղյուսակում ըստ նշված մասնագիտությունների ներկայացվել են նաև հայտագրվածների, ընդունվածների, ինչպես նաև առաջին անվճար հայտով (հիմնական և լրացուցիչ փուլերի) ընդունվածների գումարային ցուցանիշները և դրանց տոկոսները՝ հաշվարկված տվյալ վարչատարածքային միավորի համապատասխան ընդհանուր ցուցանիշներից: Այդ առումով ամենապահանջված մասնագիտությունների հնգյակում հայտագրածների և ընդունվածների ամենաբարձր տոկոսներն արձանագրվել են Լոռու մարզում (մարզից հայտագրվածների 25,3%-ը, ընդունվածների 22,1%-ը), հայտագրվածների և ընդունվածների ամենացածր տոկոսները, համապատասխանաբար, Երևանում (14,1%) և Արարատի մարզում (12%): Դիտարկված մասնագիտությունների հնգյակներում առաջին անվճար հայտերով ընդունվածների ամենաբարձր տոկոսն արձանագրվել է Տավուշի մարզում (28,8%): Արագածոտնի մարզի պահանջված մասնագիտությունների հնգյակն ընտրածներից ոչ ոք առաջին անվճար հայտով չի ընդունվել:

ԱՄՓՈՓՈՒՄ

- *Ընդունելության քննություններ*

2023 թվականի բուհերի ընդունելության քննությունների հայտագրումն ու անցկացումն իրականացվել է երեք փուլով: Գնահատման և թեստավորման dimord.am կայքում առաջին փուլի հայտագրման գործընթացն իրականացվել է 2022 թ. դեկտեմբերի 15-ից 25-ը, երկրորդ փուլինը՝ 2023 թ. ապրիլի 15-ից մայիսի 10-ը, երրորդինը՝ 2023 թ. հունիսի 26-ից հուլիսի 1-ը: Բուհերի ընդունելության քննությունների առաջին փուլն անցակացվել է 2023 թ. հունվար-փետրվար ամիսներին, երկրորդը՝ հունիսին, երրորդը՝ հուլիսի առաջին տասնօրյակում:

Հայտագրման երեք փուլերում dimord.am կայքով մուտքագրվել է 20965 դիմում-հայտ: Առաջին փուլում 6856 դիմորդ հայտագրել է միասնական քննություններ, երկրորդ փուլում 13951 դիմորդ հայտագրել է միասնական և ներբուհական քննություններ: Նրանցից 11702-ը դիմում-հայտում նշել են միասնական, 2249-ը՝ ներբուհական քննություններ: Ներբուհական քննություն հայտագրածներից 38-ի ընտրած մասնագիտությունների ընդունելության համար պահանջվել է մեկական ներբուհական և միասնական քննություն: Երրորդ փուլում 158 դիմորդ միասնական և ներբուհական քննություններ է հայտագրել (միասնական՝ 98 դիմորդ, ներբուհական՝ 60):

2023 թ. առնվազն մեկ միասնական քննություն է հայտագրել 18656 դիմորդ (առաջին փուլ՝ 6856, երկրորդ փուլ՝ 11702, երրորդ փուլ՝ 98):

Առաջին փուլում հայտագրվածներից 6574-ը, երկրորդ փուլում՝ 13020-ը, երրորդ փուլում՝ 77-ը եղել են ՀՀ քաղաքացիներ:

Առաջին փուլում հայտագրված դիմորդներից 5714-ը 2022/2023 ուստարում դեռևս սովորելիս են եղել 12-րդ դասարանում (ՀՀ-ից՝ 5560 դիմորդ): Երկրորդ և երրորդ փուլերում հայտագրվածներից 12788-ը եղել են 2023 թվականի շրջանավարտներ (ՀՀ-ից՝ 11832 դիմորդ):

Միասնական քննությունների առաջին փուլում բացակայությունները չեն գերազանցել մասնակիցների թվի 6,3%-ը, երկրորդ փուլում՝ 6,8%-ը, երրորդ փուլում՝ 25%-ը: Վերջինս քննության հայտագրվածների փոքր թվի պատճառով վիճակագրորեն նշանակալի չէ: Քննության անցկացման կարգի խախտման պատճառով առաջին փուլում քննությունից հեռացվել է 31, երկրորդ փուլում՝ 38, երրորդ փուլում՝ 2 դիմորդ: Հիվանդության պատճառով առաջին փուլում քննությունն ընդհատել է 2, երկրորդ փուլում՝ 37 դիմորդ:

Հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում ուսումնասիրվող առարկաների միասնական քննությունների ընդհանուր միջին միավորներն առաջին փուլում բաշխվել են 9,7-ից (ռուսաց լեզու) մինչև 14,9 (ֆրանսերեն) միջակայքում, երկրորդ փուլում՝ 10,5-ից (ռուսաց լեզու) մինչև 13,7 (գերմաներեն), երրորդ փուլում՝ 7,3-ից (ռուսաց

լեզու) մինչև 11,3 (անգլերեն):

Քննությունների մեծ մասի դեպքում առաջին փուլի համեմատությամբ «անբավարար» գնահատականների տոկոսը երկրորդ փուլում նվազել է: Հակառակ պատկերն է եղել կենսաբանության, աշխարհագրության և հայոց պատմության քննությունների արդյունքներում: Նշված առարկաների դեպքում երկրորդ փուլում նվազել է 18-20 միավոր հավաքած դիմորդների տոկոսը: Դրական միավորի շեմը չհաղթահարած դիմորդների թիվը ֆիզիկայի, քիմիայի և ռուսաց լեզվի քննությունների երեք փուլերում էլ եղել է 20 տոկոս և ավելի: Երեք փուլերում մաթեմատիկայից և ռուսաց լեզվից 18-20 միավոր հավաքած դիմորդների թիվը եղել է 10 տոկոսից ցածր:

Միասնական քննությունների ամենաբարձր միջին միավորներով առաջին և երկրորդ փուլերում ՀՀ վարչատարածքային միավորներից առաջատարը եղել է Կոտայքի մարզը:

Բնակավայրերի տիպերից միասնական քննությունների ամենաբարձր միջին միավորներով աչքի են ընկել քաղաքային բնակավայրերը:

Հանրակրթական ուսումնական հաստատություններից 2023 թվականին ամենաբարձր միջին միավորների քանակով առաջատարը եղել են վարժարանները:

2023 թ. ընդունելության քննությունների առաջին փուլում հայտագրված դիմորդների 42.5%-ը եղել են արական սեռի, 57.5%-ը՝ իգական սեռի դիմորդներ, երկրորդ և երրորդ փուլերում միասին վերցրած՝ 41.3%-ը արական սեռի, 58.7%-ը՝ իգական սեռի դիմորդներ:

- ***Բուհերի ընդունելության մրցույթը***

2023 թ. ՀՀ բուհերի՝ ԳԹԿ-ի կողմից կազմակերպված ընդունելության մրցույթի համար նախատեսված է եղել անվճար հիմունքներով ուսուցման 2128 տեղ, վճարովի հիմունքներով՝ 15984:

2023 թ. dimord.am կայքում հայտագրվել է 14109 դիմորդ: Բուհ և մասնագիտություն է հայտագրել 13314 դիմորդ, որոնցից առնվազն մեկ միասնական քննություն պահանջող մասնագիտություն է հայտագրել 11005-ը, առնվազն մեկ ներբուհական քննություն պահանջող՝ 2309-ը: 102 դիմորդ քննություն է հայտագրել ռազմական բուհ ընդունվելու նպատակով: 693 դիմորդ միասնական քննություն է հայտագրել առանց բուհ և մասնագիտություն նշելու:

Բուհերի ընդունելության մրցույթը կազմակերպվել է երկու փուլով: Բուհ և մասնագիտություն հայտագրած 13314 դիմորդներից ընդունվել է 10201-ը (76,6%): Նրանցից 9166-ն (ընդունվածների 89,9%-ը) ընդունվել է մրցույթի առաջին փուլում, 1035-ը (10,1%)՝ երկրորդում: Պետական բուհեր է ընդունվել 9997 դիմորդ (ընդունվածների 98%-ը), ոչ պետական բուհեր՝ 204-ը (2%):

Երկու միասնական քննությունների արդյունքներով բուհ է ընդունվել 8271 դիմորդ (81.1%) երկու ներբուհական քննությունների արդյունքներով՝ 1909-ը (18.7%), մեկ միասնական և մեկ ներբուհական քննությունների արդյունքներով՝ 21-ը (0.2%):

Միասնական և ներբուհական քննությունների արդյունքներով ընդունված 10201 դիմորդներից ուսուցման անվճար հիմունքներով ընդունվել է 1972-ը (1895-ը՝ առաջին

փուլում, 77-ը՝ երկրորդում), վճարովի հիմունքներով՝ 8229-ը (7271-ն՝ առաջին փուլում, 958-ը՝ երկրորդում): Անվճար հիմունքներով ընդունվածներից 89-ն ընդունվել են պահուստային տեղերով (արտոնություններով) և նպատակային պետական անվճար տեղերով (86-ն առաջին փուլում, 3-ը՝ երկրորդում): Վճարովի հիմունքներով ընդունվածներից պահուստային տեղերով ընդունվել են 38-ը (36-ն՝ առաջին փուլում, 2-ը՝ երկրորդում): Ընդհանուր հաշվով պահուստային տեղերով (արտոնություններով) ընդունվել է 102 դիմորդ, նպատակային պետական անվճար տեղերով՝ 25 (ընդամենը՝ 127 դիմորդ):

2023 թ. բուհ ընդունված առաջին կուրսի ուսանողների համար պարտադիր զինվորական ծառայությունից ՀՀ Կառավարության սահմանած տարկետման իրավունքը խթանել է այդ ցանկի մասնագիտություններին (ԵՊՀ-ի «Ֆիզիկա», «Միջուկային ռեակտորների ֆիզիկա», «Նանոֆիզիկա և առաջատար տեխնոլոգիաներ», «Երկակի նշանակության տեխնոլոգիաների ֆիզիկա», «Ռադիոֆիզիկա», «Քիմիա» և ՀԱՊՀ-ի «Ատոմային էներգետիկա», «Հեռահաղորդակցություն և ազդանշանների մշակում», «Մեքենաշինություն և նյութերի մշակում», «Թռչող ապարատների ավիացիոն սարքավորումներ») հատկացված տեղերի համալրումը: Ամբողջությամբ լրացել են անվճար տեղերը: ԵՊՀ-ի վեց մասնագիտություններից հինգի վճարովի տեղերը ևս լրացել են ամբողջությամբ: Թափուր են մնացել միայն «Քիմիա» մասնագիտության վճարովի տեղերը: ՀԱՊՀ-ում մասամբ լրացել են «Ատոմային էներգետիկա» (50%-ով), «Մեքենաշինություն և նյութերի մշակում» (30%-ով) և «Թռչող ապարատների ավիացիոն սարքավորումներ» (65.4%-ով) մասնագիտությունների վճարովի տեղերը: «Հեռահաղորդակցություն և ազդանշանների մշակում» մասնագիտության վճարովի տեղերը լրացել են ամբողջությամբ:

2023 թ. տասը և ավելի շրջանավարտներ ունեցած ՀՀ հանրակրթական ուսումնական հաստատություններից բուհ ընդունվածների բարձր տոկոս ապահովածների լավագույն տասնյակում տեղ են գտել 71.1-80.6% արձանագրածները, որոնցից առաջատարը եղել է ՀԱՊՀ Երևանի ավագ դպրոցը (80.6%): Բուհ ընդունվածների ամենամեծ թիվն այդ ցանկում ապահովել է այդ դպրոցը, որի 299 շրջանավարտներից ընդունվել են 241-ը:

Սահմանամերձ գյուղերում 2023 թ. տասը և ավելի շրջանավարտ ունեցած և բուհ ընդունված շրջանավարտների բարձր տոկոսով առաջատար դպրոցը եղել է Տավուշի մարզի Կողբի թիվ 2 միջնակարգ դպրոցը (75%), իսկ բարձր լեռնային գյուղերում՝ Գեղարքունիքի մարզի Սարուխանի թիվ 1 միջնակարգ դպրոցը (81,8%): Սահմանամերձ գյուղերի 5-10 շրջանավարտ ունեցած և բուհ ընդունված շրջանավարտների բարձր տոկոսով առաջատար դպրոցը եղել է Տավուշի մարզի Բաղանիսի միջնակարգ դպրոցը (100%), իսկ բարձր լեռնային գյուղերից միակ դպրոցը եղել է Արագածոտնի մարզի Ծաղկաշենի միջնակարգ դպրոցը (66,7%):

2023 թվականին դիմորդների նախընտրած մասնագիտություններից ամենապահանջվածների տասնյակը գլխավորել է ԵՊԲՀ-ի «Բուժական գործ» մասնագիտությունը: Երկրորդը և երրորդը եղել են ՀՊՏՀ-ի «Կառավարում» և «Ֆինանսներ»

մասնագիտությունները: Առաջատար երեք մասնագիտությունները հայտագրած դիմորդները կազմել են 2023 թ. բոլոր բուհերում հայտագրվածների 10%-ը և ամենապահանջված մասնագիտությունների տասնյակն ընտրած դիմորդների 39.6%-ը:

2023 թ. Երևանում և մարզերում ամենապահանջված մասնագիտությունը եղել է ԵՊԲՀ-ի «Բուժական գործ» մասնագիտությունը, որի հետ առաջին երեք տեղերը մեծամասամբ զբաղեցրել են «Ֆինանսներ» և «Կառավարում» մասնագիտությունները:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ

1. 2023 թ. միասնական քննությունների, ինչպես նաև բուհերի ընդունելության մրցույթի դիմորդների հաշվառման էլեկտրոնային տվյալների բազաներ

2. ՀՀ պետական և ոչ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ընդունելության կարգ, https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?DocID=177708

3. Վերլուծություն՝ «2022 թ. միասնական քննությունների և բուհերի ընդունելության մրցույթի արդյունքները», http://www.atc.am

4. 2023/2024 ուսումնական տարվա՝ պետության կողմից ուսանողական նպաստների ձևով ուսման վարձի լրիվ փոխհատուցմամբ (անվճար) և վճարովի, առկա ուսուցմամբ բակալավրի ու անընդհատ և ինտեգրացված կրթական ծրագրերով ընդունելության տեղերի ցանկ

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՅՏԱԳՐՈՒՄԸ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ

Դիմորդների ընտրած մասնագիտության և տվյալ մասնագիտության համար սահմանված քննությունների առաջին փուլի առցանց հայտագրումը սկսվել է 2022 թ. դեկտեմբերի 15-ին և ավարտվել դեկտեմբերի 25-ին, երկրորդ փուլինը՝ 2023 թ. ապրիլի 15-ին և ավարտվել մայիսի 10-ին (համաձայն «Հայաստանի Հանրապետության պետական և ոչ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ ընդունելության (ըստ բակալավրի ու անընդհատ և ինտեգրված կրթական ծրագրերի) կարգի»):

Դիմորդները հայտագրման առաջին փուլում դիմում-հայտում լրացրել են միասնական քննություններ՝ առանց բուհ և մասնագիտություն նշելու: Երկրորդ փուլում լրացրել են մասնագիտությունների և ընդունելության քննությունների՝ ցանկով նախատեսված մեկ բուհի և մեկ մասնագիտության անվանումը, տվյալ մասնագիտությամբ սովորելու համար պահանջվող ընդունելության քննությունները: «Ընդունելության քննություններ» բաժնի սյունակում միասնական քննությունների առարկաները «կամ» բառով տարանջատված լինելու դեպքում դիմորդներին թույլատրվել է ընտրել նշված քննություններից մեկը:

ՀՀ երկքաղաքացիների և օտարերկրացիների, օտարերկրյա պետությունների ուսումնական հաստատությունները տվյալ ուսումնական տարում ավարտած ՀՀ քաղաքացիների, առաջին փուլում ընդունելության դիմում-հայտ չներկայացրած ՀՀ քաղաքացիների, տվյալ տարվա գարնանային զորակոչից զորացրված կամ մինչև հուլիսի 31-ը զորացրվող դիմորդների, նախնական և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների տվյալ տարվա շրջանավարտների փաստաթղթերն ընդունվել են հունիսի 26-ից մինչև հուլիսի 1-ը՝ մինչև ժամը 17-ը:

Հայտագրման յուրաքանչյուր փուլում, դիմում-հայտերի տվյալների մուտքագրման ավարտից հետո, ըստ քննական առարկաների և կենտրոնների ԳԹԿ-ում պատրաստվել են դիմորդների ցուցակները, որոնց հիման վրա դիմորդներին և նրանց ԳԹԿ անձնական համար տրամադրած դպրոցներին էլեկտրոնային եղանակով ուղարկվել են միասնական քննությունների անցաթղթերը:

Միասնական քննությունները կազմակերպվել և անցկացվել են քննական կենտրոններում: Քննությունների անցկացման գործընթացին մասնակցել են քննական կենտրոնի ղեկավարը, ԳԹԿ-ի ներկայացուցիչները, քննության ընթացքի կազմակերպիչները, համակարգչային օպերատորը, քննական կենտրոնի հերթապահը, որոնք իրենց աշխատանքը քննությունների ընթացքում իրականացրել են ԳԹԿ-ի տնօրենի կողմից հաստատված աշխատակարգերի համաձայն:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2. 2023 Թ. ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑԸ

ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆԸ	ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ (ժամ)	ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՕՐԸ		
		Առաջին փուլ	Երկրորդ փուլ	Երրորդ փուլ
Քիմիա Ռուսաց լեզու	3 2.5	15.01.2023 թ.	09.06.2023 թ.	04.07.2023 թ.
Օտար լեզուներ	2.5	22.01.2023 թ.	13.06.2023 թ.	05.07.2023 թ.
Հայոց լեզու և հայ գրականություն	3	29.01.2023 թ.	20.06.2023 թ.	07.07.2023 թ.
Մաթեմատիկա	3	04.02.2023 թ.	16.06.2023 թ.	06.07.2023 թ.
Կենսաբանություն Աշխարհագրություն	3	05.02.2023 թ.	23.06.2023 թ.	08.07.2023 թ.
Հայոց պատմություն Ֆիզիկա	3	12.02.2023 թ.	27.06.2023 թ.	09.07.2023 թ.

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3. ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԹԵՍՏԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ

Միասնական քննությունների թեստերը կազմված են լինում պատասխանի ընտրությամբ և կարճ պատասխանով առաջադրանքներից, առարկաների մի մասի դեպքում՝ պնդումների փնջերից:

Պատասխանի ընտրությամբ առաջադրանքներում պատասխանի չորս հնարավոր տարբերակներից ճիշտ է միայն մեկը:

Կարճ պատասխանով առաջադրանքների երկու տիպերից մեկի դեպքում պատասխանը մեկ թիվ է կամ մի քանի թվեր, որոնց հաջորդականությունը պահպանելը պարտադիր է: Մյուս տիպի դեպքում թվային հաջորդականության պահպանումը պարտադիր չէ:

Պնդումների փունջը կազմվում է վեց պնդումներից, որոնցից յուրաքանչյուրի հնարավոր պատասխաններն են՝ «Ճիշտ է», «Սխալ է», «Չգիտեմ», և դրանցից պետք է ընտրել միայն մեկը:

Բոլոր թեստերի առավելագույն միավորը 80 է: Գնահատման 80 միավորանոց սանդղակից 20 միավորանոց սանդղակին անցումը կատարվում է՝

$$Մ=0.25 * Մ_{80}$$

բանաձևով, որտեղ Մ-ն միավորն է 20 միավորանոց սանդղակում, $Մ_{80}$-ը՝ 80 միավորանոց սանդղակում:

20 միավորանոց սանդղակում դրական են համարվում 7.5 և ավելի միավորները:

Բոլոր թեստերում ընտրովի և կարճ պատասխանով յուրաքանչյուր առաջադրանքի

ճիշտ պատասխանի համար ըստ գնահատման 20 միավորանոց սանդղակի տրվում է 0.25 միավոր (ըստ 80 միավորանոց սանդղակի՝ 1 միավոր):

Պնդումների փնջերի յուրաքանչյուր պնդման ճիշտ պատասխանի համար գնահատման 20 միավորանոց սանդղակում տրվում է 0.25 միավոր, յուրաքանչյուր սխալ պատասխանի դեպքում պնդումների տվյալ փնջին տրվելիք միավորներից հանվում է 0.25 միավոր: «Չգիտեմ» պատասխանի դեպքում միավոր չի տրվում և չի հանվում: Ամբողջ փնջին միավոր չի տրվում նաև պնդումների փնջի միավորների գումարի արդյունքում ստացված բացասական թվի կամ 0-ի դեպքում: Այլ առաջադրանքներից հավաքած միավորների վրա տվյալ փնջի միավորները չեն ազդում:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4. ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ԹՎԵՐԸ ԵՎ ՄԻՋԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԸ 2007-2022 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ

Մասնակիցների թիվը և միջին միավորը ներկայացնում են քննությունների երկու փուլերը միասին

Տարեթիվը	Հայոց լեզու և հայ գրականություն		Մաթեմատիկա		Անգլերեն		Ռուսաց լեզու		Գերմաներեն		Ֆրանսերեն		Ֆիզիկա		Հայոց պատմություն		Կենսաբանություն		Քիմիա		Համաշխ. պատմություն		Աշխարհագրություն		Իսպաներեն		Իտալերեն		Պարսկերեն	
	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը	Մասնակիցների թիվը	Միջին միավորը
2022	5209	11.9	5409	11.0	5577	13.7	341	11.0	94	14.7	65	13.3	1582	11.2	1461	12.7	1646	11.8	1251	12.8			127	12.7	2	12.1	2	19.1		
2021	4115	12.3	5222	10.4	4386	14.5	274	12.2	85	13.8	74	14.7	1369	12.5	1457	14.6	1394	12.5	1146	13	29	13.2	189	14	2	12.1			2	13.5
2020	1712	10.7	5220	10.9	1773	14.7	169	12.3	57	15.5	52	15.7	190	11.6	1570	12	1078	13.1	341	16.2			282	12.4	5	14.1	3	14.5		
2019	5701	11.4	4837	12	4821	13.8	456	11.1	126	13.9	88	15.1	1492	11.5	1443	11.5	1324	13	1100	12.2	41	13.6	244	13.5	4	13.3	1	18.5	5	12
2018	2715	12.2	2553	11.5	2183	14	264	9.6	81	14.9	51	14.9	983	11	726	12.3	685	13.5	584	12.4	41	12.2	148	13.1	2	13.25			1	13.75
2017	5307	12.9	4586	11.3	4158	14.4	544	10.2	119	15.6	126	15.6	1683	11.5	1331	12.1	1265	13.4	1098	12.7	90	14.7	282	12.1	6	14.3	2	17.1		
2016	6336	13.7	5400	11.6	4833	14.1	652	9.8	192	15.3	173	15.9	1947	11.4	1440	13.3	1449	12.9	1183	12.9	134	14.4	356	13.5	10	16.2	3	15.1		
2015	6991	13.7	5567	11.8	5243	14.2	781	10	230	14.9	194	15.3	1957	10.9	1673	13	1527	12.6	1194	12.6	133	13.3	332	13.8	13	12.4	1	18.75		
2014	7602	13.2	6062	11.6	5441	13.9	910	10.6	284	14	230	15.8	2208	11.4	1906	12.9	1466	10.9	1143	12.4	141	12.6	317	13.4	15	16.5	2	18.6	1	7
2013	8931	13.1	6912	11.8	6361	15.4	1212	11	362	15.6	293	16.2	2489	11.5	2354	13.4	1788	14.1	1368	12.6	224	11.5	346	14.4	19	18.8	5	14.8	1	19.25
2012	11671	13.9	8831	11.6	7982	13.2	1242	10.3	525	14.4	438	14.3	3328	12.1	3126	10	1960	11.4	1537	10.8	384	12.2	387	12.3	24	17.9	4	15.4	5	16.4
2011	1326	11.4	1077	6.1	776	9.5	202	10.9	78	9.5	38	11.2	474	5.3	524	10.5	360	10.3	251	9.1	107	10.6	52	10.9	5	15.2	1	19.75		
2010	11152	11.4	9218	9.9	7712	13.3	989	11.2	528	13.9	432	14.6	4066	10.3	3313	11.3	1774	10.9	1336	12	543	13.1	325	11.5	18	14.8	4	16.8	2	14.8
2009	12378	11.4	9955	10.8	8066	13.9	1218	12.3	531	14.5	435	16.5	4677	10.1	3394	13.3	1799	11.7	1314	12	552	12	394	13	18	16.9	10	15.7	2	16.9
2008	13814	13	9859	14.9	7848	14.9	1529	16	575	14.7	514	16.6													23	18.9	4	18.7		
2007	14862	15.1																												